

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

ÎN ACEST NUMĂR:

Enigmele memoriei

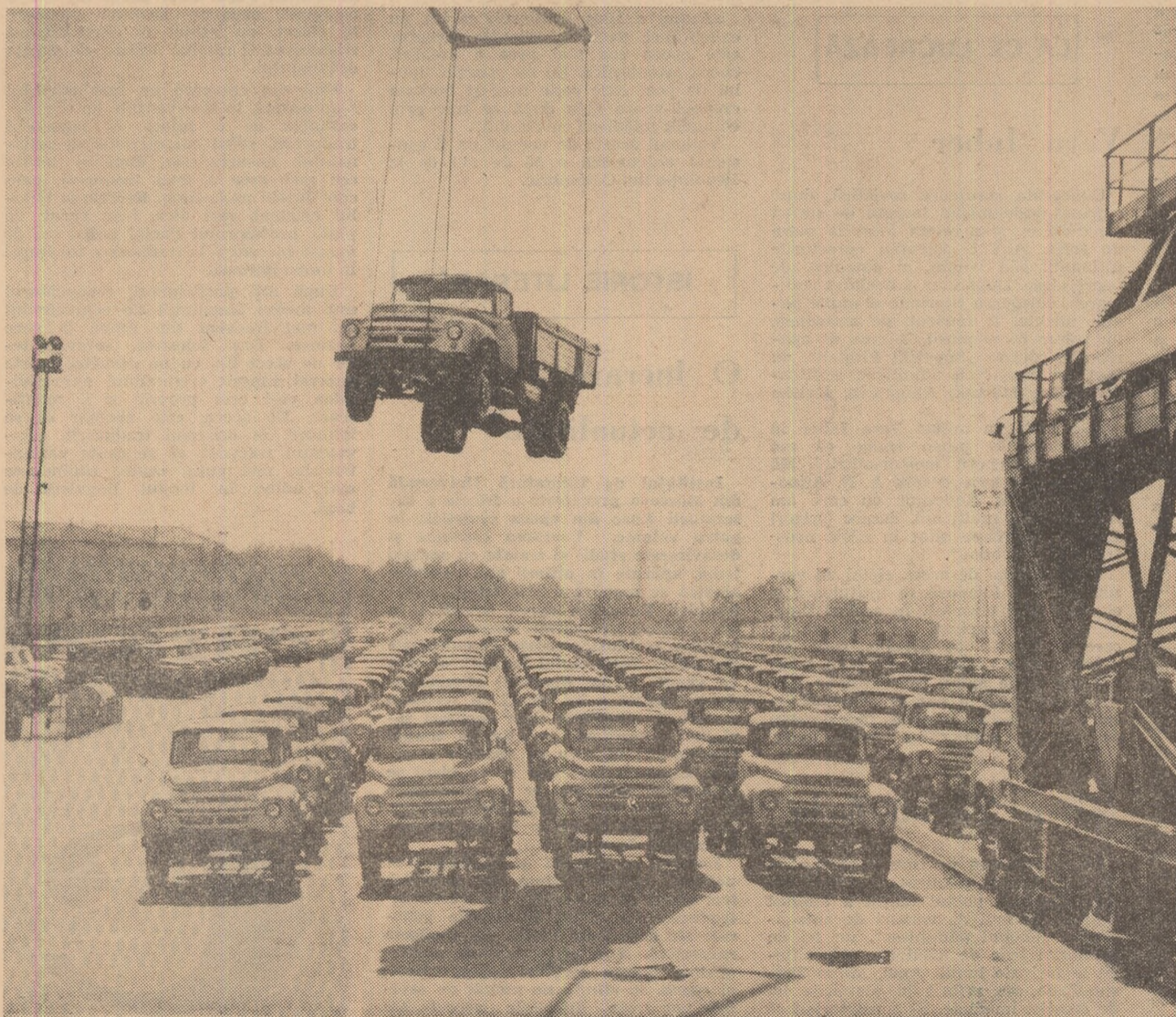
Mult zgomot
pentru... zgomot

Cura de fructe

Ansamblul ucrainean de balet pe gheață condus de artistul poporului Vahtang Vronski este de câteva zile oaspetele Capitalei noastre.

In fotografie: moment din spectacol.

Un nou lot din apreciatele autocamioane „ZIL-130” se pregătește să părăsească incinta uzinei.

Între 100
și 3000
kilograme

Coafura
care
ne prinde

ANUL XXII

39

(1124)

30 sept. 1966

12 pagini, 1 leu

CARNETUL SCRIITORULUI

Memorialistica

de odinioară

Iubirile diplomaților erau complicate. Ei lăseau în urma lor oraș după oraș și, împreună cu înfățișarea tainică a caselor albe, cu canalele construite nu de străinii în mijlocul cărora trăiseră, ci de străbunicii acestora, morți de multă vreme, asemenea stelelor pe care noi le vedem încă mult timp după ce ele s-au stins, împreună cu toate acestea ei păreau că cite o ființă vie, pe care, în grabă, o numiseră dragostea lor.

Iată, își spunea diplomatul, mi-am pierdut iubita, am părăsit această capitală cu străzile, canalele și grădinile ei în care se plimbau oameni străini, fumând. „Dintr-o țară în alta, dintr-un oraș într-altul / Dragostea rămâne în urma ta / Și unde în lume aști alta mai frumoasă?” Sînt versurile unui diplomat. Ale lui Tutcev. Iar un diplomat de pe timpul lui Petru I, Kurakin, nu putea să uite o anume orașeană. „Toată viața am fost înamorat de o frumoasă orașeană, pe nume signora Francesca Roto, care mi-a fost amantă. Și eram atât de îndrăgostit, că nu puteam trăi nici un ceas fără ea și m-a costat, în două luni, 1000 de cervoneți. Și m-am despărțit cu lacrimi mari și mare tristețe, și iubirea aceea n-a putut ieși nici pînă astăzi din pieptul meu și sper să nici nu iasă vreodată. Persoana ei mi-a rămas întipărită în minte și i-am făgăduit să mă întorc la ea, căutînd cu orice chip prilejul de a mă înapoia să trăiesc la Veneția o bucată de timp”.

Kurakin n-a putut s-o uite pe orașeanca lui. Suferea de colită și de melancolie. I s-au pus lipitori la tîmple, ca să-i scoată toată secreția internă, a fost descîntat cu cositor, i s-au făcut dușuri reci și apoi a fost urcat pe cup-tor, i s-au dat niște picături acre în cvas. Arenski i-a pus imediat diagnosticul: o nenorocire tainică. Episcopul de Tambov îl împărțise chiar, dar el s-a hotărît să trăiască. Numai că pe orașeanca aceea n-a putut s-o uite. A început să-și ridice casă, casă mare cu grădină în spate, dar de uitat tot n-a putut să o uite. Ii apărea mereu înaintea ochilor, cu toată frumusețea ei, care îl costase 1000 de cervoneți.

Un altul, funcționar de stat, se călătorea pe mare și i-a murit un prieten chiar pe corabie, din pricina unei boli și a răului de mare. I-au cusut prietenul într-un sac și l-au aruncat în mare. Funcționarul întristat a scris în jurnalul de bord: „Pe ziua de azi a murit Ivașka Prohorov. De burtă. S-a luat o bucată de pînză de in, de trei arșini, și s-a făcut un sac. În sacul ăsta l-au băgat pe Ivașka. L-au ridicat pe o scîndură la babord, cu picioarele la tribord, de care era agățată o greutate de cinci funzi și l-au aruncat în mare. Trăise 37 de ani și 2 luni și avea leafă 23 de ruble”.

Se mai scria și invers, adică suma care se primea de la o logodnică acum o sută cincizeci de ani. Iată din „Amintirile lui Iuri Arnoldi”, despre căsătoria lui: „În toamna anului 1837 am fost în gubernia Tambov, pentru a mă însura. Am spus, o dată pentru totdeauna, că o să vorbesc doar despre acele întâmplări din viața mea particulară, care prezintă interes pentru lămurirea caracterului, sau obiceiurilor, sau vederilor unei societăți în mijlocul căreia am trăit și care nu au legătură directă cu activitatea mea artistică... E destul să amintesc că m-am însurat cu fiica unui moșier din regiunea Tambov, județul Kirsanovski, M. L. Sipiaghina, care avea în satul Hilkov o moșie cu 500 sau 600 de suflete (nu-mi aduc bine aminte) și se bucura de mult respect în cercul ei”.

Ce mîndrie! Cum să nu amintesc el de cinci sau șase sute de suflete și să nu le bage pe gîtul cititorului. Iuri Arnoldi era un bărbat semeț. „E destul să amintesc că am primit de la ea 500 de suflete”. Ce mîndrie!

Iuri Tinianov

M. Sarion :

Ilustrație la poemul lui Firdousi, „Rustam și Zarab”

LA CE LUCREAZĂ

Vera Inber

Cunoscuta scriitoare sovietică, după o pauză îndelungată impusă de starea sănătății ei, și-a reluat locul la masa de scris. Aici o așteptau corecturile ultimului său volum, al patrulea, de opere alese. După cum a declarat scriitoarea, culegerea cuprinde și multe pagini inedite. A revăzut, de asemenea, un volum de memorii, în curs de apariție la editura „Sovetski Pisateli”, de fapt un jurnal cu amintirile scriitoarei despre Marșak, Ahmatova, Kvitko și alții.

„De altfel, a arătat Vera Inber în continuare, aș putea spune că mă aflu într-o epocă memorialistică. Mă pregătesc să scriu despre A. N. Afino ghenov, A. M. Kollontai, cu care am fost prietenă mulți ani, despre Grigori Gauzner, aproape uitat în zilele noastre, despre Svetlov”.

Poate tocmai de aceea ciclul de versuri la care lucrează se intitulează și el „Imi aduc aminte”. În același timp, Vera Inber, inspirată de călătoria pe care a făcut-o în Elveția, scrie un poem despre Lenin. Ea a vizitat locurile legate de exilul lui Vladimir Ilici în această țară și și-a notat relatările celor care l-au cunoscut îndeaproape pe marele conducător revoluționar.

Mirzo Tursun-Zade

În convorbirea pe care a avut-o cu un redactor al publicației „Literaturnaia Gazeta”, poetul tadjik a amintit despre volumul de versuri de abia apărut: „Globul pămîntesc”, un fel de memorial liric de călătorie prin diferitele țări ale lumii. Apoi, Mirzo Tursun-Zade s-a referit la planurile lui de creație, imediate. El a mărturisit că fiecare pagină nouă care așteaptă să fie acoperită cu gândurile lui, îl emoționează și chiar îl sperie.

gie al celor mai importante evenimente literare.

Istoria Literaturii Ruse din epoca sovietică, în patru volume, va cuprinde, de asemenea, câteva capitole de teorie literară. În ceea ce privește studiile monografice, față de ediția precedentă, ele vor fi sporite cu cele consacrate scriitorilor Iuri Tinianov, Isaak Babel, Anatoli Lunacearski, Boris Pasternak, Alexandr Grin, Mihail Zoșcenko, Vladimir Lugovskoi și alții. Vor fi, de asemenea, refăcute și îmbunătățite față de edițiile precedente, toate celelalte capitole, de la introducerea pînă la tabelele cronologice.

TRADUCERI

Simpozionul

de la Moscova

Problemele traducerilor literare continuă să preocupe tot mai mult cercurile largi de scriitori, critici și traducători, dată fiind intensificarea schimburilor literare în secolul nostru. Expresia acestei preocupări a fost și simpozionul de cinci zile de la Moscova, care a reunit, în afara traducătorilor sovietici, un mare număr de specialiști de peste graniță.

Participanții au luat în discuție problemele teoretice ale traducerilor, dar, totodată, au subliniat în unanimitate faptul că traducerile de valoare se obțin în pofida oricăror teoretizări dogmatice.

Referatele prezentate de I. Braghinski, A. Feodorov, E. Gavriladze, Iuri Levin și alții au constituit baza unor discuții temeinice. Cu o bună doză de scepticism, Roger Caillois, șeful secției literare a UNESCO-ului, a comparat opera traducătorului cu aceea a unui pictor copist. Se poate presupune, a spus Caillois, că pictorul care reproduce un anumit tablou este mai talentat decît autorul originalului. Dar cel ce reproduce un tablou nu poate lucra cu aceeași libertate de care s-a bucurat autorul originalului.

Fără să combată direct opinia lui Caillois, participanții la discuție au încercat să desprindă, dintr-o practică largă și adesea încununată de succes, câteva dintre calitățile ce trebuie să caracterizeze o traducere de valoare.

Cei mai mulți dintre ei au susținut cu vehemență dreptul traducătorului la creație. Fără acest drept nu există traducere artistică. Deplina supunere la obiect, au arătat ei, formalizează traducerea și rămîne străină de esența originalului.

Unii din cei care au luat cuvîntul s-au ocupat, în intervențiile lor, de necesitatea de a reface, în cuprinsul traducerii, stilul caracteristic al originalului. Aceasta este, după ei, latura cea mai grea a unei traduceri, care cere foarte mult timp. Recrearea stilului original, mai ales, i-au cerut, de pildă, profesorului Pacini patru ani de muncă încordată la traducerea lui Gogol în limba italiană.

După alți participanți, traducătorul este mereu amenințat de echivalentul cel mai frecvent din limba în care traduce. Dar folosirea echivalentelelor de acest tip, cu un caracter foarte general, răpește originalului expresivitatea ce-i este proprie și îl aplatițează. De aceea, este necesar să se înlăture, în decursul traducerii, echivalentul frecvent, să se caute variantele lui mai puțin uzate, săpîndu-se mai adînc în fondul lingvistic de bază.

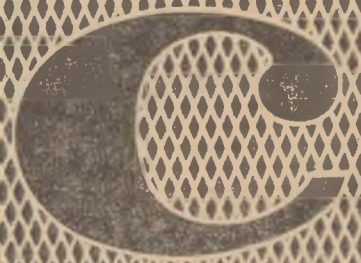
ISTORIE LITERARĂ

O lucrare de actualitate

Institutul de Literatură Universală din Moscova pregătește o Istorie a Literaturii Ruse din epoca sovietică, în patru volume. Lucrarea continuă și desăvîrșește studii și tratate cu aceeași temă, apărute în ultimii ani. Printre acestea se numără o altă Istorie a Literaturii Ruse din epoca sovietică în trei volume, monografia consacrată diferiților scriitori, precum și culegerile din seria „Patrimoniul literar”, în care au văzut lumina tiparului „Correspondența inedită a lui Gorki cu scriitorii sovietici”, „Ineditele unor scriitori sovietici”, „Scriitorii sovietici în timpul războiului”, în curs de apariție și altele. Lucrarea amintită se va bizui pe realizările valoroase ce au precedat-o și va aduce la zi cronologia istorică, ținînd seama că ediția în trei volume se oprește la anul 1957.

Lucrare de sinteză și analiză deopotrivă, fiecare volum va cuprinde trei tipuri de materiale. Un studiu introductiv va defini trăsăturile generale ale procesului literar din perioada respectivă. Vor urma articole monografice despre scriitori reprezentativi ai epocii. În sfîrșit, un număr de capitole vor trata diferitele aspecte ale vieții literare, precum periodicele din perioada respectivă etc. Fiecare volum va avea, la sfîrșit, un tablou cronolo-

cartea

privește volumul absolut al producției industriale, printre țările cele mai evoluat din lume. Așa, de pildă, un recent bilanț arată că producția a sporit într-un ritm deosebit de rapid mai ales în ramurile care determină progresul tehnic. Astfel, în decursul septenaliului, ea a crescut de 2,6 ori în construcțiile mecanice și tratamentul metalelor, de 3 ori în industria chimică, de peste 3 ori în industria petrolului și gazelor și de 2,2 ori în producția de energie electrică.

Tot în septenal industria Ucrainei și-a dublat fondurile fixe. Au fost construite și au început să funcționeze 897 mari întreprinderi industriale, printre care 8 furniri înalte, 12 cupatoare Martin și două ateliere de convertizare a oxigenului, 33 de laminoare și întreprinderi producătoare de țevi, importante exploatare carbonifere, uzine de produse chimice și constructoare de mașini, ca și multe alte unități ale industriei grele. Printre noile întreprinderi pot fi citate combinatul minier și chimic de la Rozdol și cel chimic de la Cerkassk, uzina de anvelope de la Dnepropetrovsk, combinatele miniere de la Krivoi Rog și centralele electrice de la Kiev și Kremenciug.

Puternica bază industrială a Ucrainei permite astăzi republicii să livreze jumătate din întreaga cantitate de fontă, minereu de fier și coals, produsă în Uniunea Sovietică, să participe cu peste 40 la sută la producția de oțel și laminat și cu aproape jumătate în producția de echipament siderurgic. Reechiparea tehnică a înlesnit, în același timp, dezvoltarea pe o bază nouă, complet modernă a producției în numeroase alte ramuri cheie ale industriei. Astfel, extracția de petrol a crescut de 6 ori, producția de gaze s-a împărțit, iar cea a energiei electrice a depășit dublul.

În actualul cincinal, venitul național al Ucrainei va crește cu 39 la sută, iar producția industrială cu aproape 49 la sută. S-a prevăzut producerea până în 1970 a 48-49 milioane tone oțel și 161-163 miliarde kWh energie electrică. Noul plan mai are în vedere un vast program de lucrări: construirea de întreprinderi și importante complexe pentru industriile siderurgică, minieră și chimică, centrale termice etc. În cursul primului semestru al anului curent, muncitorii ucraineni au terminat construcția convertizorului nr. 3 al uzinei siderurgice din Jdanov, laminorul „250” de la uzina siderurgică din Krivoi Rog, laminorul „600” la oțelăriile din Komunarski, un laminor pentru țevi la uzina siderurgică Novo-Moskovski, precum și importante capacități pentru producția caprolactamei, metanolului și utilajului necesar industriei ușoare și alimentare. Mai mult de jumătate din volumul global al investițiilor va fi, însă, folosit pentru extinderea și modernizarea întreprinderilor existente, ceea ce va permite intrarea în funcțiune în termen scurt a altor capacități de producție.

BUNURI DE LARG CONSUM

Ceasuri, aparate de filmat, coniac...

Tîrgurile de la Leipzig, cu tradiția lor de câteva secole, nu mai au nevoie de nici o prezentare. Se pare însă că cel finit la începutul lunii și destinat bunurilor de larg consum a fost deosebit de bogat și atractiv. Printre țările participante Uniunea Sovietică a ocupat un loc de frunte, demonstrînd atenția acordată acestui sector al producției în care pînă în 1970 vor fi construite 300 de fabrici noi.

La Leipzig întreprinderile sovietice au prezentat, pe 1100 mp (față de 400 mp în 1965), 6000 de exponate remarcate de vizitatori pentru calitatea și noutatea lor. Un sortiment de 120 de modele de ceasuri a dovedit gradul înalt de dezvoltare al acestei industrii, care în ultimii cinci ani a exportat 25 milioane de produse în 30 de țări. Interes au stîrnit: ceasuri bărbătesc extraplat „Raketa” (cu grosimea de numai 2,7 mm, 23 de rubine și un mecanism de 34 ore) și delicatul ceas de damă „Ceika”, cu diametrul de 12 mm.

Pentru amatorii de fotografii și filme au apărut două aparate cu totul noi: „Zenit-E”, înzestrat cu un teleobiectiv Tair-3-FS, cu care imaginile se pot „vina” de la mari distanțe și camera „Krasnogorsk”, pentru film de 16 mm. La aceasta din urmă reglarea timpului de expunere și a diafragmei se face semiautomat, prin intermediul unei

celule fotoelectrice și a două baterii montate în apart. Obiectivul principal Vega-7 (1:2/20) poate fi înlocuit printr-un teleobiectiv. În casetă intră 30 m de peliculă, iar filmarea se poate face cu vizetele de 8, 12, 16, 24, 32 și 48 imagini pe secundă. Recent apărute sînt și televizoarele „Temp 7M”, „Elektron” și „Rubin 106” ca și câteva tipuri de aparate de radio cu transistori.

Standul „Prodintorg” (întreprinderea pentru comerțul exterior de produse alimentare) a fost foarte căutat. Toate republicile și-au expus specialitățile, de la celebra înghețată de Moscova, a cărei faimă a ajuns pînă pe fîrmlul Atlanticului, pînă la coniacul armenesc și crabii de Kamceatka. Cvasul, pentru care Franța a și cumpărat o licență, s-a vîndut sub formă de concentrat.

Nu au lipsit nici cărțile și revistele, jucăriile, țesăturile, covoarele, obiectele de artă.

INDUSTRIE DISTRACTIVĂ

Senzații tari

În orașul Eisk, pe malul Mării de Azov, se apleacă asupra planșetelor o mulțime de arhitecți, ingineri și artiști plastici. Aruncîndu-și privirea peste planurile lor, un neinițiat ar putea crede că a nimerit într-o secție de proiectare de rachete și stații interplanetare. În halele de montare se lămurește, însă, căci produsele finite ale fabricii „Attrakțion” nu vor zbura niciodată spre stele.

„La noi apar în fiecare an orașe noi. Și peste tot există parcuri de odihnă. Dar ce este un asemenea parc fără călușei, scrînciob, lanțuri etc.?” — a declarat directorul fabricii. — Lumea distracțiilor are nevoie de senzații tari, multilateralitatea tehnicii moderne trebuie să se oglindască și în această ramură a industriei. În toată Uniunea Sovietică se cer insistent produse din Eisk. Asta ne dă surereri de cap, căci nu mai prididim să satisfacem comenziile”. De aceea „fabrica veselă” din Eisk a solicitat să i se mai construiască cîțiva frați, pentru ca bărcile și călușei să fie înlocuiriți cu rachete cosmice.

„Attrakțion” posedă și un banc de probă nu mai puțin amuzant — Parcul Poddubnii. „Cobaii” sînt locuitorii orașului, mai cu seamă copiii, cărora în joacă, li se deschide o lume nouă.

CREȘTEREA ANIMALELOR

Caraculul sfidează capriciile modei

În fiecare an, la Leningrad, are loc tîrgul internațional de blănuri. Oamenii de afaceri din zeci de țări vin în orașul de pe Neva să cumpere vestitele blănuri de vulpi polare și zibeline de Barguzin, de nurci și ondatre, de urși și vervețe. Moda blănurilor este însă, ca orice modă, capricioasă. Au fost ani cînd ondatra sau vulpea argintie nu au avut căutare. Numai blana de astrahan a rezistat tuturor acestor capricii.

Astrahanul sovietic se situează azi

pe primul loc în lume. În afară de frumusețe, breitschwanzul (blana mieilor sacrificată înainte de a se naște), mai are o calitate prețioasă: e foarte ușoară. O haină de breitschwanz cîntărește numai un kilogram.

De problemele înmulțirii și folosirii oilor de caracul se ocupă, în Uniunea Sovietică, institute de cercetări științifice. Cercetătorii studiază probleme de selecție, de hrănire a oilor, de folosire rațională a pășunilor și organizarea a producției. Institutul din Samarkand are la ora actuală în studiu problema obținerii de pielicele albe, care mai apoi să poată fi vopsite în orice altă culoare.

Între cei care se ocupă cu creșterea oilor de caracul, colhozul „Kalinin” din Turkmenia ocupă unul din primele locuri. Din cele 38000 de oi de care dispune, majoritatea sînt caracul. De aici pleacă pe piața mondială și vestita blană de breitschwanz.

Obținerea caracului este, pentru turkmeni, o îndeletnicire străveche. Ei cunosc bine secretele producției de pielicele foarte rezistente. Un guler sau o căciulă din caracul de Turkmenia pot fi purtate, fără a se uza, timp de 50 de ani.

COMERȚ EXTERIOR

Contractele „Mașpriborintorgului”

În lista furniturilor pentru străinătate a organizației de comerț exterior „Mașpriborintorgului” sînt incluse aparate de control și de măsură și aparate de reglaj, mașini de calculat electronice, mașini și aparate pentru încercarea materialelor, aparatură optică, ceasornice, începînd de la pendule și pînă la cronometre capabile să măsoare milisecundele, aparate fotografice și binoculi, aparate de radio și televiziune, precum și alte utilaje ultramoderne, necesare în activitatea de cercetare științifică și în ramurile de producție cele mai diverse.

Calitatea articolelor sovietice corespunde celor mai recente și înalte exigențe științifice și tehnice. Actualmente, Uniunea Sovietică exportă produsele sale tehnice în peste 70 de țări, în care menține contacte cu aproximativ 500 de firme comerciale și organizații ale comerțului exterior.

Organizația „Mașpriborintorg” se ocupă și de importuri. Din străinătate U.R.S.S. cumpără echipament necesar comunicațiilor, mașini de calculat și de scris, aparate și mijloace de automatizare a proceselor tehnologice etc. Separat de aceasta, „Mașpriborintorg” participă cu regularitate la numeroase tîrguri și expoziții internaționale, unde produsele sovietice cîștigă noi și noi cumpărători. Numai anul trecut U.R.S.S. a fost prezentă la 40 asemenea manifestări.

INDUSTRIE EXTRACTIVĂ

Talnah, rivalul Norilskului

Descoperit cu cinci ani în urmă, Talnah este azi cel mai mare zăcămint de cupru-nichel din lume. Fiind situată nu departe de Norilsk, tînăra exploatare minieră se dezvoltă vertiginos, ajutată de puternica industrie a orașului transpolar. Norilskul i-a pus la dispoziție toate cele trebuincioase: mijloace tehnice, materiale de construcție și cadre calificate de muncitori și ingineri. În plus, Talnah mai primește ajutor de la 42 de organizații de proiectări din diferite orașe.

Minereul extras la Talnah va fi prelucrat în uzinele din Norilsk. Deocam-

Geologii continuă explorarea zăcămintelor de la Talnah.

dată, însă, se mai lucrează la amenajarea exploatărilor. La mina „Maiak”, de pildă, unde lucrările sînt mai avansate, se sapă galeriile pentru transportul subteran pe șine. Foarte aproape de „Maiak” se amenajează mina „Komsomolski”, în care puțurile vor avea adîncimi pînă la un kilometru.

Așezarea muncitorească Talnah se îmbogățește necontenit cu noi și noi construcții. Recent, au fost date în folosință șase blocuri de locuit cu câte patru etaje, un club, o grădiniță de copii și o creșă.

Paralel cu construcția așezării și săparea de noi mine, geologii explorează noi terenuri spre a contura definitiv tabloul acestor uriașe bogății subterane. Și, cu toate că așezarea Talnah nu are încă hotare, locuitorii ei visează la viitorul oraș așa cum va fi el peste cîțiva ani, rivalizînd ca frumusețe cu Norilskul.

BILANȚURI

Succesele Ucrainei

Potrivit datelor furnizate de presa sovietică, Ucraina dispune astăzi de o puternică economie situîndu-se, în ce

Prelucrarea pielicelelor de caracul la uzina din Buhara.

„HERR DOKTOR“ CADE ÎN CAPCANĂ

Urmele
duc
spre
țarm
(X)

reportaj

Odesa 1933. Otto Grün, secretarul Consulatului german din oraș, a făcut câteva călătorii suspecte la Nijnelinsk, centru industrial care executa o comandă specială pentru flota militară sovietică. Alexei Karotin, Leonid Slavin și Kirill Rostovțev, lucrători ai serviciului de contrainformații sovietic, primise misiunea să stabilească motivul deplasărilor lui Otto Grün. Și, din treaptă în treaptă, ei dau de firul unei afaceri complicate. Bănuielile cad asupra lui Gheorghi Karlovici Wehrman, juriscult la „Exportthleb“ și a inginerului Șevțov.

— Extraordinar! — izbucni la un moment dat acesta. Chiar Ivan Mihailovici în persoană! Ce bucurie neașteptată.

— Iertați-mă, nu știu cu cine am cunoașterea.

Călătorul se ridică, se apropie de ușă și aprinde lumina.

— Chiar nu mă cunoști, tovarășe? Uluit, Șevțov făcu ochii mari. În fața lui se afla expeditorul de la „Saharofrest“, Ivan Afanasievici Saenko. În carne și oase!

O sumedenie de gânduri, unul mai alarmant decât altul, se perindară prin mintea inginerului.

— Am impresia că este curent — rosti grijuliu Ivan Afanasievici. — Cred că ar fi mai bine să închidem ușa. Ai ceva împotriva? — se adresă el inginerului Șevțov, după care trânti cu putere ușa și o încuie. — Așa o să fie mai intim. — Apoi se așeză din nou și continuă: — Și se mai spune că nu există prezentiment. Presimțeam eu că o să am o bucurie. De aceea, cum am intrat în compartiment am cerut însoțitorului de vagon să-mi aducă două păhărele. Coniacul nu este, ce-i drept, prea grozav — numai trei stele. N-am găsit altul mai bun aici. Totuși numai la un păhărel de coniac îți poți deschide sufletul. Dar de ce taci, Ivan Mihailovici? Oricum s-ar spune, ești foarte nesociabil! Am observat asta încă de ieri.

— Cum se explică prezența dumitale aici? — întrebă în cele din urmă inginerul, încercând să vorbească pe un ton tăios și sigur.

— Foarte simplu — replică expeditorul. — Am cumpărat bilete și m-am urcat în tren.

— Inseamnă că...

— Ei da — confirmă Ivan Afanasievici — am coborât la Ziminka, n-am mers până la Harkov. Regret, dar nu te-am ascultat. Dumneata ești însă de vină, iartă-mă că ți-o spun. De ce nu mi-ai mărturisit adevărul? Nu e frumos. Ai făgăduit că te întorci în zece minute și când colo... Aștept eu cincisprezece minute, optsprezece, trenul e gata s-o ia din loc, iar dumneata nicăieri. Alerg încoace, încolo, dar nici urmă de Ivan Mihailovici. Iar trenul „tu-tu“ și pleacă. Ce era să fac? Să te las în voia soartei? Am sărit din mers. Cît pe-acți să cad. Din pricina asta am uitat și geamantanul în tren.

Saenko se legitimează

Chiar în clipa aceea se auzi o bătaie în ușă. Saenko se ridică iute și deschise. Însoțitorul adusesse așternuturile. După ce le luă, expeditorul încuie din nou ușa și se așeză la masă.

— Ei, și acum să trecem la acțiune, stimat Ivan Mihailovici — rosti el solemn, în timp ce turna coniac în cele două păhărele.

Inginerul luă automat paharul oferit și sorbi câteva picături pe care le înghiți cu efort, de parcă ar fi avut un nod în gât.

— Așa nu mai merge — spuse răspicat expeditorul. — N-are rost să fii ursuz. Acum ne cunoaștem bine, îndrăznesc chiar să sper că ne înțelegem unul pe altul. De ce nu vrei să-mi arăți puțină simpatie? Sau nu te simți bine? Ai cumva frisoane? Atunci cu atât mai

mult trebuie să bei. O să-ți ajute cum nici nu-ți închipui. Hai, bea, bea tot!...

Inginerul se supuse și mai sorbi o înghițitură.

— Și acum îngăduie-mi să-ți spun, Ivan Mihailovici — continuă Saenko — că ieri te-ai purtat foarte ciudat. Ești de acord, nu? Ce însemnau vorbe ca astea: „dece porți revolver“, „legitimază-te“, „să nu te cîntești din compartiment“ și alte bazaconii? Ce-a însemnat, în cele din urmă misterioasa dispariție de la Ziminka? Crezi că ai procedat rezonabil? Ce s-ar întâmpla dacă, după ce m-aș întoarce la Nijnelinsk, aș comunica unde trebuie să am călătorit spre Harkov cu inginerul Șevțov...

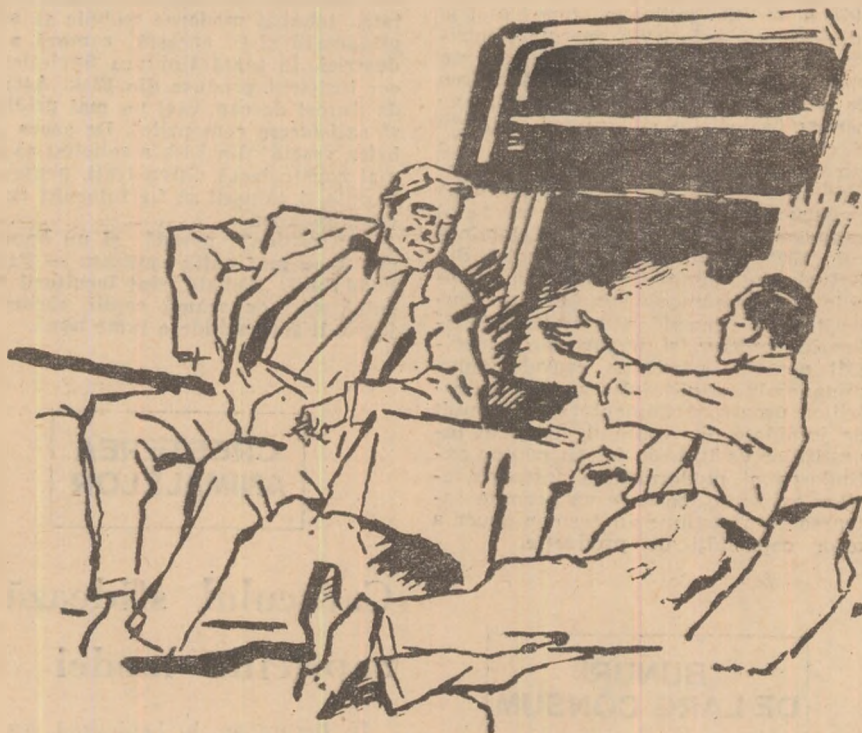
— De unde mă cunoști? — tresări ca ars inginerul. Coniacul din păhărel începu să i se prelingă pe haină. Încercând să-și stăpânească tremurul, Șevțov

ko, turnându-i un pahar cu narzan. — Văd că iar spui un neadevăr, deși sînt sigur că înțelegi totul foarte bine.

— Cum îți permiți? — întrebă indignat inginerul, ridicîndu-se în picioare.

— De ce te porți așa, Ivan Mihailovici? — i se adresă calm Saenko. — Șezi! Și nu mai striga. Crede-mă, în primul rînd este în interesul dumitale. Nu te pricepi să te prefaci. Se vede de la o poștă că ai prea puțină experiență. Și pe urmă nici nervii nu-ți sînt prea tari. Îți fac festa. Cu toate astea te apuci de treburi riscante.

— Cine ești dumneata? — întrebă tulburat inginerul. Era ultima încercare de a se încuraja, de a înșela destinul, un refuz deznădăjduit de a renunța la o speranță pe cale de a i se spulbera, la iluzia că situația lui nu era chiar așa de cumplită, că nu sosise sfîrșitul.

Desen de: A. Pohedinski

își viri mîinile cu păhărel cu tot între genunchi.

— Vezi, iar te miri — îi spuse cu reproș în glas expeditorul. — Dar ce ți se pare nefiresc în asta, dacă-mi îngădui să te întreb? Nijnelinskul nu este doar un oraș așa de mare — are numai vreo zece mii de locuitori —, așa încît un om cît de cît mai răsărit este întotdeauna cunoscut.

La această observație inginerul izbucni jignit:

— Dar nu mă tem de nimic. Aș putea da explicații oriunde mi s-ar cere. Am fost obligat să iau măsuri de precauție. De unde să știu eu cine ești dumneata?

— Ah, așa stau lucrurile? — întrebă puțin intrigat expeditorul. — Ai fost, deci, obligat să iei măsuri de precauție? Să admitem. Dar de ce te temeai, dacă-mi îngădui să te întreb?

— Nu văd de ce ți-aș da explicații dumitale.

— Nici nu stăru — rosti calm expeditorul. — Și știi de ce? Pentru că cunosc foarte bine și fără să-mi spui dumneata motivul pentru care ar fi putut să-ți fie teamă. Într-adevăr, trebuia să te temi și, ți-o spun sincer, te-ai temut prea puțin.

— Nu înțeleg — replică inginerul, dar imediat glasul i se frînse. Coborî privirea și văzu că mai stringea încă în mînă păhărelul pe jumătate gol. Cu o mișcare bruscă, disperată, dădu pe gît coniacul care-i mai rămăsese, dar se înecă și începu să tușească, se roși la față și-i dădură lacrimile.

— Bea apă — îi spuse grijuliu Saen-

Expeditorul îl privi cu o umbră de compătimire, ca un adult pe un copil fără minte.

— De data aceasta ai dreptate. Trebuia să mă prezint... — rosti dînsul și începu să se scootească prin buzunare de unde scoase un carnețel roșu. — Recunosc că ai dreptate — repetă el.

— Poftim legitimația. Mă numesc Alexei Karotin. Ei, și acum, ultima formalitate fiind îndeplinită, poți vorbi cu mine deschis. Mai exact, trebuie să vorbești deschis.

— Sînt arestat? — întrebă Șevțov cu glas pierdut și fără un strop de singe în obraz.

— Nu ne grăbim. Asta depinde și de dumneata. Într-o oarecare măsură fiecare om își hotărăște soarta.

— Nu știu ce conține plicul — rosti precipitat inginerul. — Te rog să ai încredere în cuvîntul unui om onorabil. Am îndeplinit rugămînta cuiva. Un cunoscut a aflat că plec la Ziminka și m-a rugat să duc plicul cu pricina. Înțelegi? Puteam eu să știu ce are să se întimplă? Și apoi cum să refuz un serviciu atît de neînsemnat. Sînt convins că nici dumneata n-ai fi procedat altfel. Spune, n-am dreptate?

— Se prea poate — am încuviințat eu. *) — Prin urmare nu te-ai deplasat la Ziminka special ca să duci plicul?

— Bineînțeles că nu! — replică inse-

*) Reamintim cititorilor că naratorul întregii povestiri este tocmai Alexei Karotin.

ninat Șevțov. — Asta a fost ceva întîmplător, repet, am îndeplinit rugămînta unei persoane pe care, dealtminteri, o cunosc foarte puțin.

— Atunci care a fost scopul călătoriei dumitale?

— A... păi cum să-ți spun... este ceva strict personal. Aș zice chiar... intim... da, da, o chestiune de ordin intim — rosti Șevțov încercînd să zimbească însinuînd. — Mă înțelegi, nu?

— O femeie? — i-am sugerat eu. — Iartă-mă că pun întrebarea direct, dar...

— Nu-i nimic, nu-i nimic — mă opri inginerul, mulțumit că-i oferisem șansa de a ieși din încurcătura.

— Dacă-i așa, e bine. Și iartă-mă încă o dată, dar trebuie să știu dacă pînă la urmă te-ai întîlnit?

— Cu cine?

— Cu femeia, firește. O legătură veche, desigur?

— O, da, da, o legătură veche. Din păcate, n-am reușit... De altfel, mai exact, ne-am văzut... aproape...

— Ei, prost le mai ticluiești, Șevțov. N-ai pic de imaginație. Totul e cusut cu ață albă. De ce lucrezi atît de naiv? N-ai nici o femeie la Ziminka. De altminteri, n-ai acolo nici o cunoștință. Și chiar dacă ai fi avut, te-ai fi temut ca de dracul să-ți iasă în cale. Căci ai luat toate măsurile ca nimeni să nu știe unde te duci. Ce le-ai spus celor de acasă? Că mergi la un prieten, care are o vilă pe lingă Harkov, ca să joci poker. Ai cumpărat bilet pînă la Harkov, deși oricine își poate da seama că, după o duminică în care ți-ai petrecut timpul chefulind, nu poți ajunge de acolo la serviciu luni dimineața. Cunoșc bine și motivul pentru care te-ai deplasat la Ziminka, și persoana cu care te-ai întîlnit acolo.

Prima greșeală... și celelalte

Inginerul amuțise cu capul vîrit între umeri.

— Da-a — am continuat eu dezamăgit — convorbirea noastră amicală nu promite nimic bun. N-are nici un rost să discutăm mai departe în felul acesta. Cauza dumitale e pierdută. De aceea te sfătuiesc să nu irosești vremea de pomană. Nu ți-am propus să discutăm sincer, pentru ca să ne jucăm de-a șoarecele cu pisica. Ți-o spun deschis: situația dumitale este gravă, aproape disperată. Ce ar fi să o luăm de la capăt? Să considerăm că nici n-am început discuția? Ce zici?

— De acord. Am să fiu sincer. N-am să mai ascund nimic. Am știut ce conținea plicul. Am venit la Ziminka special ca să-l aduc. Dar nu sînt trădător, nu, sînt spion... Am fost silit s-o fac.

— Asta e altă problemă — am socotit de datoria mea să-l încurajez puțin, lucru pentru care el mi-a mulțumit cu privirea și a continuat:

— Am comis o dată o greșeală. O mare greșeală. Doamne, dacă aș fi știut! — rosti el cu un glas în care se simțea o durere sinceră.

— Și probabil că nu numai una?

— Da, ai dreptate — încuviință Șevțov. — În trecut am fost ofițer și am făcut parte din diverse unități conduse de Vranghel și Denikin. În 1920, statul major al generalului Slașev m-a repartizat în regimentul de fier. Știi că a existat un asemenea regiment, format din coloniști germani din sudul Rusiei. În cadrul lui am luptat pînă la sfîrșit.

— De ce n-ai părăsit țara împreună cu supraviețuitorii din regimentul lui Vranghel?

— Am rămas de bună voie în Crimeea. Nu mă atrăgea străinătatea. În afară de asta, familia mea locuia la Simferopol.

— Înțeleg.

V. Ișimov și A. Lukin

(Va urma)

CINEMA

Crochiu :
Tatiana Lavrova

Tatiana Lavrova n-a jucat în multe filme. Rolurile ei pot fi numărate pe degete. Cel mai important este acela din „Nouă zile dintr-un an”, unde a fost o demnă parteneră a marelui cuplu Alexei Batalov și Innokenti Smoktunovski. Misiunea sa n-a fost deloc ușoară căci rolul feminin n-avea spectaculozitatea celor masculine. Eroina, foarte drăguță, fină, inteligentă, dar mediocră pe plan științific, părea pierdută între cei doi savanți strălucitori. Cu toate acestea, ea a cucerit simpatia și respectul publicului, fiindcă s-a dovedit unul din acele caractere feminine

Tatiana Lavrova în „Nouă zile dintr-un an”.

capabile să fie sprijin de nădejde pentru omul iubit, să nu-și piardă cumpătul în momente tragice și să aibă o răbdare uriașă cu capriciile talentatului ei soț. În ultimele două filme, „Timp înainte!” și „Se construiește un pod”, Tatiana Lavrova încarnează de asemenea două femei cu destine grele, pe care viața le obligă să ia hotărâri esențiale în momente de răscruce, fără ajutorul nimănui.

Această alegere de roluri nu este întâmplătoare. Tatiana Lavrova a venit în cinematograful — ca și în teatru — cu o temă pe care o urmărește perseverent: tema femeilor cu soartă complexă, grea, care trebuie să lupte cu împrejurările și nu-și pierde speranța, care rămân întotdeauna oameni, păstrând fidelitatea față de principiile morale supreme. De aceea, deși a jucat în puține filme, publicul larg a îndrăgit-o.

Drumul actriței în teatru a arătat că Tatiana Lavrova are multe înrudiri de caracter cu eroinele ei. Ea a absolvit studiul Teatrului de Artă (MHAT), fiind

reținută în colectivul lui. Dar l-a părăsit — deși i s-au încredințat roluri importante, ca acela al Ninei Zarecinaia din „Pescărușul” — fiindcă a atras-o teatrul „Sovremennik” — teatru nou înființat, care trecea prin momente grele având de învins îndoiele și neîncrederea. Astăzi este una dintre actrițele principale ale teatrului, cu colectivul căruia a turnat ultimul ei film, „Se construiește un pod”.

Se ecranizează

„Stele în plină zi”

Regizorul Igor Talankin și-a asumat o sarcină dificilă: el ecranizează la „Mosfilm” binecunoscuta carte a Olgăi Berggolț, „Stele în plină zi”.

Prin neapartenența la un gen precis, cartea pune realmente realizatorilor versiunii ei cinematografice probleme deosebite de rezolvat. Căci „Stele în plină zi”, apariție cu totul particulară în literatura sovietică, nu poate fi considerată nici numai roman, nici numai povestire autobiografică sau jurnal. Oricare din aceste definiții luată în parte ar fi incompletă și inexactă. În paginile cărții destinul autoarei și cel al întregului popor se contopesc într-o unitate indestructibilă. „Stele în plină zi” ne apare astfel ca o istorie a societății sovietice trecută prin inima vibrantă a poetei.

Atras de patosul ideologic, de originalitatea percepției poetice a lumii și de plastică imaginilor, Igor Talankin a ales din construcția complexă, pluriplană a cărții o idee conducătoare — aceea a raportului artist-vreme, artist-popor. El intenționează să facă în filmul său analiza procesului de devenire a unui artist din generația a cărei copilărie coincide cu primii ani ai noii societăți sovietice și a cărei tinerețe s-a suprapus peste perioada grea a războiului.

Igor Talankin este foarte preocupat să păstreze și să redea, prin intermediul mijloacelor cinematografice, credința neștirbită a autoarei în frumusețea și forța spiritului omenesc, în bărbăția, rezistența și noblețea poporului sovietic, inspirat de luminoasele idealuri ale comunismului.

Pe lângă regie, Talankin semnează și scenariul, pe care l-a conceput după regulile poeziei, nu ale dramaturgiei. Dar i-a asigurat o strictă logică internă, care e de fapt motorul povestirii.

Filmul „Stele în plină zi” va fi tehnicolor. Pentru prima dată scenele blocadei Leningradului, care ocupă un loc important în carte, vor fi văzute astfel pe ecran în culori.

După multe căutări, pentru rolul Olgăi Berggolț a fost aleasă actrița Alla Demidova de la „Teatrul de pe Taganka” din Moscova. Andrei Popov va interpreta celălalt rol mai întins, al doctorului Berggolț, tatăl poetei.

Fără cuvinte.

MUZICĂ

Omagiu
lui Șostakovici

La 25 septembrie, Dmitri Șostakovici a implinit 60 de ani. În articolul omagial scris cu acest prilej, Marietta Șaghinian consemnează:

„Acest nume înseamnă pentru noi multe. În primul rând epoca în care am trăit și trăim. Acestei epoci, muzica lui Șostakovici, răsuniind în toate etapele jumătății de secol străbătute, i-a dat glas și expresie... Cind culmile cincinalelor noastre au început, una după alta, să se înalțe la orizont, ea s-a ridicat cu puternicele culmi ale simfonilor sale, cu forța afirmării noii umanități din Simfonia a V-a, cu amplul și generosul

Adagio din Simfonia a VI-a, cu profunzimea înțelepciunii omenescă a Cvintetului, această perlă a literaturii muzicale mondiale. La începutul războiului a rupt Simfonia a VII-a, ca un glas de clopot triumfător asupra agresiunii criminale a lui Hitler, vestind pieirea inevitabilă a fascismului. Trecând în revistă tot ce a dat Șostakovici poporului nostru, constatăm cu uimire că opera lui este aproape un document, un letopiseș al epocii”.

Aceste considerații încadrează, cu rigoare științifică și inspirație poetică creația lui Șostakovici în viața poporului și a țării sale. Cea mai zguduitoare mărturie a acestei fidelități rămâne biografia Simfoniei a VII-a, pe care a compus-o în Leningrad aproape ucis de blocadă, cu dedicația: „Luptei noastre împotriva fascismului, viitoarei noastre victorii asupra dușmanului, orașului meu natal Leningrad, închin Simfonia a VII-a”.

De curind, după o lungă întrerupere, Simfonia a VII-a a fost executată din nou de Filarmonica din Leningrad. În orchestră și la pupitrul ei se aflau mulți dintre aceia care au interpretat-o pentru prima dată în 1942. Ei și-au amintit cu emoție cum a fost atunci...

...Atunci, într-o zi de septembrie din 1941, Șostakovici a anunțat la postul de radio Leningrad (în drum spre Radiodifuziune l-a prins o alarmă aeriană, în timp ce vorbea clădirea se zguduia din temelii din cauza bombardamentului): „Acum o oră am terminat partea a doua a unei noi opere simfonice”. Anunțul l-a făcut pentru ca oamenii să știe că viața orașului decurge normal. Apoi, din aceleași motive, a vrut ca ea să fie ascultată de cei cărora le-a fost consacrată. Și orchestra simfonică a interpretat-o. Mulți dintre membrii ei muriseră pe front sau în oraș, de foame și frig, alții nu se puteau mișca din pricina slăbiciunii. Dar la 9 iulie 1942 în sala Filarmonicii a răsunat Simfonia Leningradului, simfonia bărbăției și a încrederii în victorie.

În aceste zile jubiliare, pe adresa lui Dmitri Șostakovici, eminent muzician al timpului nostru, a cărui creație bogată însumează simfonii și piese pentru pian și vioară, opere, operete, muzică de film și de scenă, s-au primit multe și calde cuvinte de felicitare din întreaga lume.

Talentul lui se bucură de o prețuire universală. Dmitri Șostakovici este doctor honoris causa al Universității din Oxford, membru de onoare al Academiei Regale de Muzică din Suedia, al Academiei „Santa Cecilia” din Roma, al Academiei Regale de Muzică din Marea Britanie, al Academiei de Artă din R.D.G., al Academiei de Științe din S.U.A.; este laureat al Premiului Sibelius și Cavalier al Legiunii de Onoare pentru artă și literatură din Franța. Opera lui a atras atenția încă de la început. Simfonia I-a, de exemplu, pe care a scris-o în 1924 — 1925, ca student la Conservator, a fost interpretată în 1927 la Berlin de Bruno Walter, în 1928 la Philadelphia de Leopold Stokowski, în 1931 la New York de Arturo Toscanini. Iar Simfonia a VII-a, după premiera de la Leningrad, a fost executată în S.U.A., în aceeași stagiune 1942 — 1943, de 62 de ori.

Concert de clopote

În localitatea belgiană Malines există o celebră școală de clopotari, care pregătește interpreți rafinați pentru acest original instrument muzical din turlile bisericesti sau laice. Clopotele au făcut de fapt faima orașului, care fără ele ar fi rămas anonim.

Acest străvechi insoțitor al momentelor solemne — vesele sau triste — ale omului a vădit, într-adevăr, virtuți muzicale foarte prețioase, pe care artiștii pasionați le valorifică cu rezultate extraordinare.

Un astfel de pasionat este compozitorul și organistul lituanian V. Kupriavicius. El și-a început experiența acum opt ani și a muncit enorm pînă a făcut să sune, cu toată forța timbrului său specific, acest original instrument muzical. Kupriavicius a aranjat într-o strictă gamă cromatică treizeci și cinci de clopote, cu un registru de aproape trei octave. Munca i-a fost serios îngreunată de faptul că nu a putut face nici un fel de încercări și repetiții: una e să lucrezi la un pian între patru pereți, și alta să știi că orice sunet pe care îl iști răsună peste străzi și piețe.

Dar la sfîrșitul efortului său tăcut compozitorul Kupriavicius a obținut ceea ce dorea. Împreună cu fiul său, Gedris, student la Conservator, el a ajuns să interpreteze la clopote lucrări dintre cele mai complexe, clasice și moderne. În repertoriul lor figurează „Sonata lunii” de Beethoven, „Anotimpuri” de Ceikovski, „Preludii” de Cho-

pin, „Clopotele din Buchenwald” de Vano Muradeli și multe altele.

În timpul verii, tatăl și fiul dau concerte în fiecare duminică. Dar uneori, muzica din vârful turnului înalt al Muzeului de artă din Kaunas răsună și în cursul săptămîinii, cu prilejul diferitelor sărbători sau în zilele nașterii și morții marii poete lituaniene Salomeea Neris, înmormîntată alături de turn.

Clopotele din Kaunas și creatorul armoniilor lor sînt azi celebri în întreaga Uniune Sovietică. Profilul orașului ar fi incomplet fără ele, fără muzica lor, care se naște în țările albastre și coboară pe pămînt, spre oameni, care o ascultă, reculeși pe stradă, ca într-o sală de concert.

I. S.

RAMPA

Asel și interpretele ei

Poetica povestire a lui Cinghiz Aitmatov „Ploșorul meu cu băsmăluță roșie”, care i-a încîntat pe cititorii din numeroase țări, are parte în U.R.S.S. de o bogată carieră scenică.

Dramatizată, nuvela a intrat în repertoriul multor teatre. La Moscova, Teatrul literar al Asociației teatrale pe întreaga Rusie a realizat un spectacol în care atenția se concentrează pe dezvoltarea universului sufletesc al eroilor, pe urmărirea procesului de formare a caracterelor lor.

Eroii trec prin situații grele, care le pun la încercare dragostea și fidelitatea. Ei se îmbogățesc treptat cu o experiență matură, care le ajută să găsească drumul drept în viață. Demnitatea omului și datoria lui față de socie-

Actrița N. Dandre, interprete poetică Asel în spectacolul Teatrului literar din Moscova.

tate — iată ce a preocupat-o în mod special pe realizatoarea spectacolului, regizoarea T. Dudareva.

Povestea de dragoste dintre gingașa, poetica Asel, „ploșorul cu băsmăluță roșie” și Ilias, atît de absurd trîdată de acesta, care nu va putea scăpa, însă, toată viața de amintirea ei, i-a atras și pe coregrafi. La Teatrul Mare, compozitorul și maestrul de balet Oleg Vinogradov a și început repetițiile. El a compus muzica pe un libret scris de doi artiști ai teatrului. N. Haritonov și Haliulov.

Citeva cuvinte despre Vinogradov, care se anunță o foarte interesantă personalitate artistică. Absolvent al Școlii de coregrafie din Leningrad, el a fost întîi dansator, apoi maestrul de balet la teatrul din Novosibirsk, unde a pus în scenă „Cenușăreasa” și „Romeo și Julietta”.

Tînărul coregraf are o originală și foarte eficace manieră de a-și vedea eroii în schițe și desene. El desenează scenele în suita lor, eroii principali și secundari, figurația — totul, evident, în dans. Vinogradov caută în desene formele plastice definitive, pe care le transmută apoi pe scenă.

Și baletul „Asel” s-a născut întîi pe hîrtie. Subiectul complicat, insolit pentru coregrafia scenică a povestirii, l-a solicitat foarte mult. Dar metoda lui și-a arătat și de dat această eficiență.

În rolul titular a fost distribuită balerina Nina Timofeeva, care a declarat că gingașa Asel de pe malul lacului Issik-Kul îi stăpînește acum toate gîndurile și toate sentimentele.

arta

BIOCHIMIE

Enigmele memoriei

Oamenii din vechime o adorau pe Mnemosina nu numai ca pe zeița Memoriei, ci și ca mamă a Muzelor. Există credința că la nașterea fiecărui om prima din partea Mnemosinei o tabletă de ceară, pe care ea i-o introducea în cap. Când omul voia să-și amintească un lucru, pe tabletă se imprima un semn, iar memoria era mai proastă sau mai bună, potrivit dimensiunilor și calităților tabletei. Credința aceasta, oricât de naivă ar părea, cuprinde totuși un grăunte de adevăr, în sensul că memoria este strâns legată de creier.

Pentru a vedea ce este memoria, să ne imaginăm un om care și-a pierdut-o, un amnezic total. O astfel de persoană

regenerate din bucățile conținând capetele și-au păstrat-o. Deci, într-unul din cazuri ribonucleaza distrugea „moleculile de memorie”, care rămăneau intacte în celălalt. De ce? Până acum nu a putut fi dat un răspuns precis la această întrebare. Cercetătorii sînt însă înclinați să creadă că formarea și menținerea reflexelor condiționate, cu alte cuvinte a memoriei, este strîns legată de transformările chimice ale acizilor nucleici în celulele creierului.

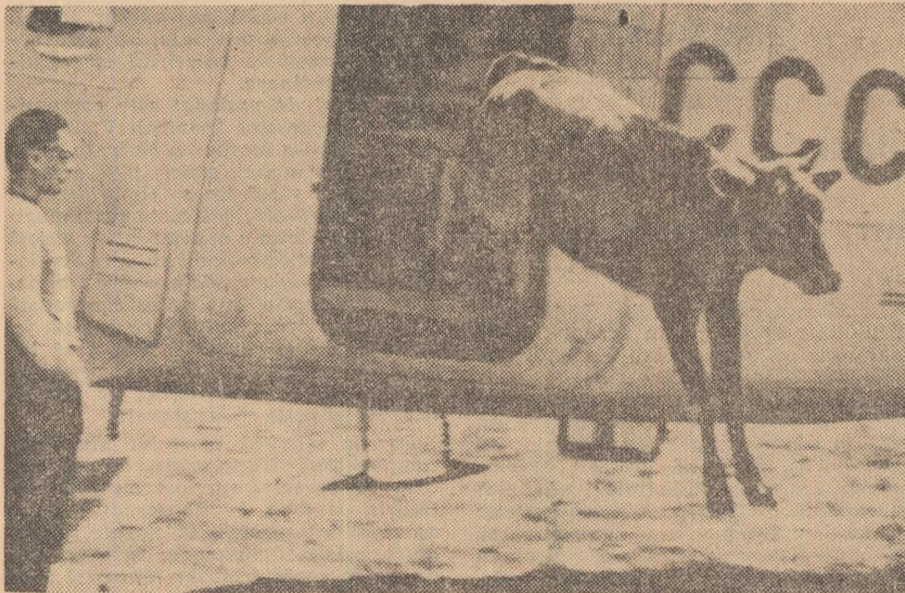
Printre oamenii de știință care se ocupă de descifrarea enigmelor Mnemosinei, savanții sovietici — fiziologi, biologi, biochimisti și psihologi — ocupă un loc important. Astfel, fiziologii Leonid Voronin și Nina Tușmalova au plasat planariile într-o încăpere specială, conectată la o sursă de curent electric, al cărui perete din fund era alcătuit din benzi alternative, luminoase și întunecoase. Se știe că, în condiții obișnuite, planariile preferă locurile întunecoase. După o serie de descărcări electrice însă, ele au început să prefere benzile luminoase, neștrăbătute de curent. Analiza rezultatelor obținute în urma mai multor experiențe a dovedit că planariile își însușesc astfel un reflex condiționat, care poate fi considerat ca o manifestare a memoriei. Pentru viitor, savanții sovietici prevăd o întreagă serie de experiențe avînd drept scop clarificarea rolului acizilor nucleici în formarea și conservarea reflexelor condiționate nu numai la planarii, ci și la animale mai evolute, ca șoarecii și iepurii. În această direcție, experiențele cercetătoarei Raisa Danilova sînt și ele foarte interesante.

Studiile întreprinse îngăduie încă de pe acum să se tragă concluzia că ipoteza potrivit căreia acizii nucleici sau, mai precis, transformările lor în celulele creierului au o legătură cu memoria, nu este lipsită de fundament. Cît despre întrebarea dacă acizii nucleici reprezintă ei înșiși receptacoli ai codului, permițînd înscriserea informației sau numai o verigă intermediară, aceasta constituie încă o taină care trebuie smulsă zeiței Mnemosina. Dezvăluind enigmele memoriei, oamenii de știință vor putea da răspuns unor probleme de mare interes practic: sub ce formă e conservată informația în creier? Cum poate fi perfecționată și consolidată memoria? Cum de reținem un fapt și cum de-l uităm? Aceste întrebări o dată rezolvate, savanții vor dispune de posibilitatea de a acționa asupra proceselor care stau la baza memoriei și de a pune la punct dispozitive cibernetice perfecționate, a căror capacitate este tributară volumului memoriei lor.

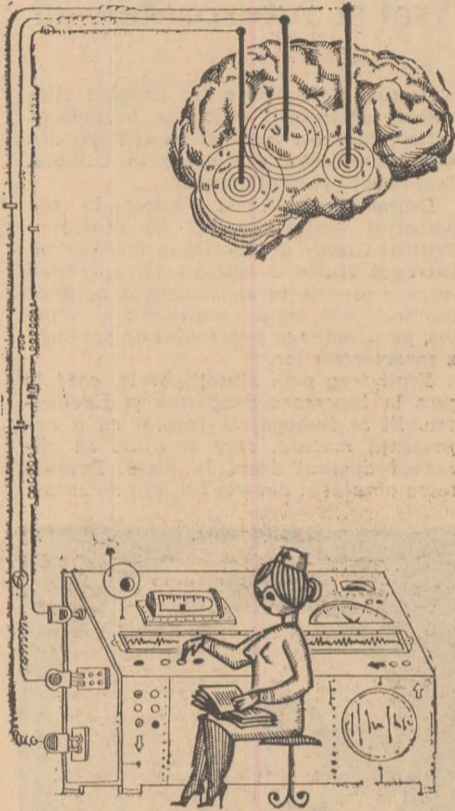
ZOOTEHNIE

Pasageri cu coarne și coadă

Cîteva decenii înțobnicioși ar putea rezolva mai bine problema pășunatului. Iarna există hrană din plin pentru ani-

Coborîrea se face fără scară.

nu mai știe cine este, cum o cheamă, unde locuiește, și-a uitat limba maternă. Trecutul nu mai există, dar nici prezentul, deoarece ea nu e capabilă să rețină, să învețe nimic. Memoria reprezintă, deci, înmagazinarea și reproducerea tuturor informațiilor obținute în timpul vieții.

Primele experiențe care au permis înlăturarea vălului care-o ascunde pe perfida Mnemosina au constat în studierea reflexelor condiționate ale planariilor, niște viermi cu un sistem nervos extrem de rudimentar. Supuse acțiunii repetate a unei lumini puternice, urmată de o descărcare electrică care le contracta corpurile, planariile și-au fixat, în numai cîteva „lecții”, reacția defensivă reflexă. În următoarea etapă a experienței, fiziologii au secționat viermii în două. Dispunînd de facultatea de regenerare, planariile secționate au format noi indivizi, la care cercetătorii au constatat cu uimire același reflex. În urma acestei descoperiri au urmat alte experiențe și mai complicate: viermii „antrenați” au fost transformați într-un bulion cu care au început să fie hrăniți indivizii needucați. Și de data aceasta, spre uimirea savanților, planariile „canibale” învățau mult mai repede decît planariile martori. În consecință, reflexele condiționate rezultînd din legăturile între centrii nervoși erau fixate și codificate în particule materiale, iar acestea erau absorbite de planariile care consumau carnea semenilor lor.

Care sînt aceste particule? Se știe că, pentru a stoca informația ereditară, natura se folosește de acizi nucleici care contribuie la formarea moleculelor de proteină în celulă. Informația ereditară este de fapt memoria speciei, memorie organică, grație căreia copilul moștenește particularitățile anatomice și fiziologice ale ascendenților săi. E foarte posibil, atunci, ca memoria individuală să participe și la memoria individuală, cu alte cuvinte la acumularea experienței de către fiecare animal în parte. Și experiențele au continuat, pe aceleași banale planarii... Viermii tăiați în bucăți au fost plasați într-o soluție de ribonuclează, substanță care dezintegrează unul din acizii nucleici — acidul ribonucleic. Rezultatele au fost surprinzătoare: planariile care s-au reconstituit din extremitățile caudale au uitat experiența înmagazinată. În schimb, cele

male, dar vara iarba se usucă și soarele dogorește atît de tare încît păstorii și nici vitele nu-l suportă. La numai 200 km de ei, însă, se află pășuni minunate, ape inviorătoare și aer răcoros. Nu le rămîne altceva de făcut decît să-și mîne turmele acolo, în munții Kirghiziei. Dar trecătorii sînt accesibile abia primăvara tîrziu, iar pe drum animalele slăbeau din cale afară de mult și unele nici nu rezistau la urcușul abrupt.

De cîteva ani această transhumanță se efectuează mult mai simplu. Primăvara stăpă se transformă într-o cursă la Aeroport-ului. Pe „aeroportul” din valea Fergana, pe care nu se văd nici hangare și nici piste, apar o mulțime de avioane, căci 18 000 de „pasageri” trebuie transportați în două săptămîni. Fiecare pilot are în plan zece zboruri pe zi. Zgomotul devine asurzitor: motoarele urlă, oile behăie, viștii teptesc, păstorii țipă. Primii sosiți așteptă în turmele de oi și oiștii și noi turme sînt minate spre aeroport.

Înainte turmele aveau nevoie de o lună pentru a ajunge în munți, acum avioanele aterizează în 50 minute pe pășunea de la Djailo. Pentru a face viștii să coboare începe să sune o sirenă. Cu oile e și mai simplu: berbecul care conduce turma este scos afară din avion și toate îl urmează orbeste... ca oile! Aparatele aterizează unul după altul și curînd tot locul mișună de animale. Deși la început a domnit un oarecare scepticism, acum este părți — colhoznicii și Aeroportul — sînt mulțumite, căci nu au avut decît de cîștigat din această acțiune.

TOPONIMIE

Ce ne dezvăluie denumirile geografice

Un om a venit pe lume. În registrele de stare civilă funcționarii menționează locul nașterii și așa, de-a lungul întregii noastre vieți, denumirile geografice ne însoțesc pretutindeni. Dar care e proveniența lor?

Interesul pentru denumirile geografice nu datează de ieri, de azi. Minați de curiozitate, oamenii au căutat de-a lungul timpurilor să afle de ce orașul

Moscova

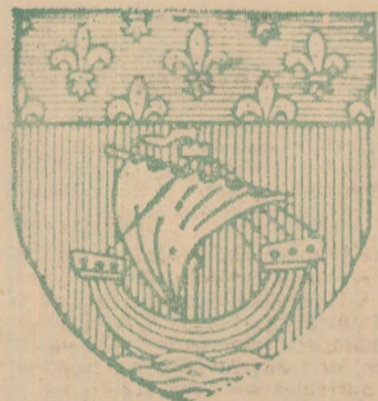
în care trăiesc se numește așa și nu altfel, de ce fluviului pe care l-au înțilnit în drumul lor nu i s-a dat alt nume etc., etc. Dar abia în epoca noastră au fost puse bazele studiilor sistematice și științifice a denumirilor locurilor, luînd astfel ființă o nouă ști-

Știința

ință, toponimia, de la grecescul *topos* — loc și *onoma* — nume.

Denumirile geografice s-au născut și conturat de-a lungul a numeroase milenii, unele răzbatînd pînă în zilele noastre. Altele, în schimb, au fost de

Paris

mult uitate sau au „murit” o dată cu limbile care le-au dat naștere. În fine, o ultimă categorie a cedat locul unor denumiri mai recente. Așa dar, durata vieții denumirilor geografice e variabilă. Cu toate acestea, numele de riuri și mai ales de fluvii sînt mai stabile.

Impunătorul Don, cunoscut de vechii greci sub numele de Tanais, își trage numele de la un cuvînt iranian. Într-adevăr, numele de cursuri de apă sfîrșind în don (Ardon, Ghiseldon etc.) pot fi întîlnite mai ales în Caucaz, la osetini, care vorbesc o limbă de origine iraniană. Exemplul acesta dovedește că un substantiv comun poate fi transformat în nume propriu căci, în general, cuvîntul *don* înseamnă riu. În limbile turce, vorbite în sudul U.R.S.S. cuvîntul *kum* înseamnă nisip. De unde și denumirile de Karakum (Nisipurile negre) și Kizilkum (Nisipurile roșii).

De o deosebită atenție din partea oamenilor de știință se bucură și numele de orașe, sate, cătune. S-a stabilit că cele mai adesea ele provin de la denumirile de teren naturale ca riuri, munți, lacuri etc. (Angarsk, Voljok, Donețk) sau de la apartenența națională a locuitorilor (Hermania în Crimeea sau Tatarsk în regiunea Novosibirsk). Constatare valabilă de altfel și pentru alte țări (Paris sau în antichitate „Lutetia Parisiorum” de la tribul galic parisii).

Diversitatea denumirilor geografice nu se oprește însă aici. Neapole și Novgorod sînt omonime, deoarece ambele înseamnă „oraș nou”. Acropole, Sevastopol, Simferopol, Melitopol sau Stavropol au același sufix — polis, care înseamnă în grecește cetate, oraș. Termenul „holm” e legat și el de relief și în numeroase limbi indo-europene are sensul de insulă (Helm în Polonia, Kollm în Germania, Stockholm în Suedia, Kholm în regiunea Novgorod). Multe aglomerații umane și-au căpătat numele de la mari personalități (Alexandria, Leningrad, Constantinopol, Karl-Marx-Stadt, Washington etc.).

Precum se vede, studiile toponimice ajută la clarificarea istoriei omenirii. O largă preocupare pentru aceste cercetări există în Uniunea Sovietică, unde imensa întindere a teritoriului, diversitatea limbilor și a populațiilor ridică probleme complexe, care necesită mari eforturi din partea savanților. Cu toate acestea, la Moscova, Leningrad și Minsk au apărut importante lucrări de toponimie, iar anul acesta va vedea lumina tiparului și un dicționar de nume geografice ale globului.

SEISMOLOGIE

Pulsul Pământului

Vulcanii care incendiază cerul, cutremurile care sfișie pieptul Pământului, inundațiile puternice și secetele cumplite sînt tot atitea calamități capabile să curme ritmul de viață al unor state întregi. Dar știința pătrunde azi tot mai adînc în esența lor și pînă la urmă rațiunea umană va învinge stihia oarbă, celic de meară ar fi puterea ei. În cele ce urmează va fi vorba de una din aceste calamități, de cutremure și de lupta îndrîjită a omului împotriva lor.

S-a calculat că la fiecare oră un locuitor al planetei noastre simte o zguduitură sensibilă a Pământului, că la fiecare oră adîncurile Terrei se cutremură. Dar pînă la suprafață ajung doar ecourile slabe ale puternicelor rupturi și deplasări care au loc în inima ei. Planeta continuă să-și schimbe înfățișarea. Nu numai forțele interne obligă Pământul să se comprime și să se dilate prin atracția pe care o exercită asupra lui, Luna și Soarele stîrnesc adevărate „fluxuri” și „refluxuri” în scoarța terestră. Acestei „chemări” din Cosmos îi răspunde chiar și nucleul planetei noastre. Din care cauză suprafața Pământului respiră parcă, înălțîndu-și și coborîndu-și mările și fluviile, orașele cu uzinele și casele lor, cu rețeaua transporturilor etc. Moscova, de pildă, se înalță și coboară la fiecare 24 de ore cu o jumătate de metru. Aceste mișcări le simt însă numai aparatele foarte sensibile.

În timpul cutremurelor puternice, se degajă o cantitate de energie atît de mare încît întreg Pământul este cuprins de un fior și începe să se clatine. Așa s-a întîmplat la 4 ianuarie 1911 la Alma-Ata cînd a fost înregistrat cel mai puternic cutremur din cîte au zguduit vreodată subsolul Asiei Centrale. Unde stîrnite de el s-au propagat pe o suprafață foarte mare. Iar ecoul lui a făcut de trei ori înconjurul globului pămîntesc. A fost zguduit întreg șirul de munți din sudul orașului Alma-Ata. Energia degajată în focar a fost estimată la 10^{25} ergi. Pentru a produce această cantitate de energie hidrocentrala de pe Nipru, Dneproghesul, ar trebui să lucreze timp de 300—350 de ani.

Cutremure foarte puternice cunoaște și Republica Chile situată de-a lungul țărmului Oceanului Pacific. Pământul ei este zguduit de cîte șapte ori pe zi. Multe din aceste zguduituri le înregistrează doar aparatele seismice. Totuși, de cel puțin douăsprezece ori în 100 de ani cutremurele cauzează în Chile adevărate catastrofe — casele dispar în prăpăstiile căscate în scoarța Pământului, apele își părăsesc albiile, orașele devin lacuri. În urma cutremurului de 9 grade de la 28 martie 1965 au avut de suferit 35 de orașe. Edgar Cauzel, directorul Institutului de seismologie al Universității din Chile, declara atunci că forța acestui cutremur a fost egală cu energia degajată de explozia a 30 de bombe atomice de puterea celei de la Hiroshima. În zona epicentrului, solul s-a fisurat pînă la adîncimea de 30 de kilometri.

Cutremurele iau naștere în adîncurile Pământului, în focare inaccesibile tehnicii la nivelul actual de dezvoltare. Așa se explică de ce seismologii cunosc prea puțin mecanismul apariției lor și procesele care le preced. Un lucru e însă limpede, anume că transformările rapide cauzate de cutremure nu sînt posibile fără o acumulare prealabilă de energie. Înseamnă că sute și poate chiar mii de ani torențele de materie din adîncuri sînt într-o continuă curgere, din care cauză se naște o tensiune asemănătoare cu aceea adunată într-un arc strîns. Acumularea continuă pînă ce tensiunea ajunge să întrecă rezistența materiei. Și atunci materia explodează, iar în mediul din vecinătate focarului se propagă unde seismice; are deci loc cutremurul. Tensiunea mai poate fi cauzată și de încălzirea neuniformă a materiei de către căldura interioară a Pământului sau de trecerea unei părți din materia adîncurilor dintr-o stare în alta. Prin urmare în toate cazurile este vorba de o acumulare de energie. Dacă oamenii de știință ar învăța să măsoare această tensiune mereu cînd ea începe să se apropie de limita maximă, pronosticarea cutremurelor ar deveni realitate.

În Uniunea Sovietică se fac încă din 1950 cercetări în scopul pronosticării cutremurelor. Un program de pronosticare a cutremurelor au elaborat și specialiștii japonezi, iar un grup

de seismologi americani în frunte cu Frank Press ia parte activă la programul de zece ani pentru studierea posibilității de a prevedea a cutremurelor.

Specialiștii care și-au canalizat cercetările în această direcție au pornit de la premiza că procesul de pregătire a cutremurelor nu poate să treacă neobservat, să nu modifice, de pildă, cîmpurile electromagnetice și electrice al Pământului sau să nu producă deformări lente ale suprafeței terestre. Este de asemenea posibil ca și ionosfera să „primească” anumite informații despre calamitățile ce urmează să se declanșeze. Puternicele deformări ale rocilor în zona focarelor în momentul cutremurului și chiar un timp înainte de declanșarea lui pot modifica temporar cîmpul electric al Pământului și luminescența atmosferei în regiunea epicentrului. O luminiscentă neobișnuită au observat locuitorii Tașkentului anul acesta, la 26 aprilie și în noaptea de 9 spre 10 mai, cînd aici s-au declanșat cutremure.

Dar pronosticarea cutremurelor este de domeniul viitorului. În prezent seismologii folosesc mai ales metode pasive

Urmele ultimului cutremur de la Tașkent pe strada Lahuti.

de luptă, cum sînt construcțiile rezistente, evacuarea cetățenilor și altele. Pe această linie se înscrie și efortul cercetătorilor sovietici care lucrează în prezent la proiectarea unei originale instalații de verificare a rezistenței clădirilor. V-o prezentăm pe scurt.

Mașina va cîntări cîteva tone și va ocupa o sală subterană la adîncimea de 40—60 de metri sub pămînt. Cîteva motoare electrice puternice o vor pune în funcțiune și, în aceeași clipă, oscilațiile ei vor genera pe o suprafață de cîteva kilometri pătrați unde seismice de frecvență și puterea dorită. Pe această suprafață vor fi încercate fundațiile edificțiilor. Experiențele vor avea loc chiar pe șantierele de construcții ale noilor microraioane, întrucît instalația va fi mobilă.

În final putem afirma că seismologii privesc cu optimism viitorul. Metodele pasive și, în curînd, metodele active de luptă împotriva cutremurelor vor crea o pavăză puternică în calea groznicilor calamități.

nervoase după 2—3 săptămîni de zgomot și degenerări începînd cu cea de a cincea săptămîni. Prezente mai întîi în aria auditivă a scoarței, modificările s-au extins apoi și asupra centrilor care reglează presiunea sangvină, respirația, metabolismul termic și al apei. Nu încap deci nici o îndoială că funcțiile corpului suferă de pe urma epuizării celulelor nervoase prin excitații sonore repetate.

Din fericire, dacă zgomotul s-a întrerupt la timp, răul s-a dovedit a fi reversibil. Chiar primele 24 de ore de liniște au dat rezultate pozitive, producîndu-se apoi treptat o revenire la normal, atît în comportament cît și în organism.

Experiențele efectuate în alte țări au demonstrat influența dăunătoare a zgomotului și asupra funcțiilor intelek-

Care pe care!

tuale: scăderea capacității de concentrare, oboseală, pierderea mai rapidă a reflexelor condiționate, înmulțirea greșelilor. Zgomotul ne deranjează și în somn, chiar dacă nu sîntem conștienți de aceasta.

Concluzia nu poate fi decît una singură. Trebuie luptat împotriva zgomotului cu toată perseverența și inventivitatea ori unde se ivește el: la locul de muncă, acasă, pe stradă, în spitale, școli, stațiuni de odihnă etc., etc. Circulația poate fi foarte intensă fără să răpească somnul celor ce locuiesc pe arterele noi; la Moscova și Volgograd noile cartiere vor fi protejate de niște „valuri” care vor împiedica transmiterea sunetelor. Șoselele pot fi pavate și fără ajutorul ciocanului pneumatic, iar clădirile pot fi izolate fonice. Nu e obligator ca trenurile să huruie pe șine, acestea putînd fi sudate. Pînă și motocicletele pot deveni mai puțin supărătoare.

Inginerii sovietici au construit un filtru de zgomot pentru muncitorii din halele de mașini și de lingă bancurile de probă. El are forma unei căști telefonice și capacitățile de a opri sunetele cu o frecvență supărătoare, lăsînd însă să treacă pe cele corespunzătoare vocii omenești, așa încît cei care-l poartă pot comunica direct între ei.

În ceea ce privește radiourile și televizoarele este un mijloc de combatere a zgomotului!

MICROSCOP

Ca niște fulgi de zăpadă albi sau roz palid arată mineralul descoperit de geologii sovietici I. Semenov și V. Gherasimovski, membri ai unei expediții internaționale în Grönlanda. El vine să se adauge la cele peste 3000 de minerale cunoscute pînă acum. A fost botelz dat sorensonit după profesorul danez H. Sorensen, șeful expediției, și reprezintă prima combinație cristalină aflată în natură a atomilor de beriliu și de zinc. Se bănuiește că depozite de sorensonit ar exista și în peninsula Kola și Kirghizia.

Scăderi de temperatură de 1000 grade în 0,001 secunde se realizează în instalația construită pentru obținerea acetilenei din funingine și hidrogen. Cu această nouă metodă, preonizată de prof. Albandian, de la Academia de Științe a R. S. S. Armene, reacția dintre materiile prime se petrece la 6000 de grade. Sub această temperatură acetilena se descompune însă și nu redevine stabilă decît la temperatura camerei. Tocmai de aceea era nevoie ca trecerea de la una la cealaltă să se facă extrem de rapid.

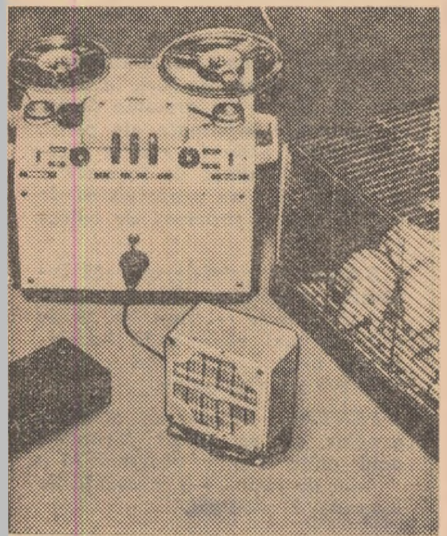
FIZIOLOGIE

Mult zgomot pentru... zgomot

„Într-o bună zi, omul va fi obligat să combată tot atît de aprig zgomotul ca și holera sau ciurma”. (Robert Koch)

Ziua aceasta a sosit. Zgomotul a devenit o problemă internațională. Combaterea lui presupune însă cunoașterea modului în care acționează asupra organismului. Numeroase cercetări științifice au dovedit că excitațiile acustice puternice pot avea urmări nefavorabile, mai cu seamă asupra sistemului nervos vegetativ. În ce măsură depind acestea de durata stimulului? Ce modificări se produc în diverșii centrii nervoși? Sînt oare influențați și urmașii generației în cauză?

Pentru a răspunde la aceste întrebări, Institutul creierului și Institutul

Instalație de reproducere a zgomotelor din marile orașe și industrie.

de igiena muncii din Moscova au transformat șobolanii albi în „muncitori industriali” și „locuitori ai metropolelor” cu ajutorul unui magnetofon și al unei sonerii foarte puternice, instalate lângă cuștile lor. Chiar din primele zile reacțiile animalelor la zgomote au fost concludente. Cele mai multe au devenit neliniștite, agresive, au prezentat violente reacții de apărare, au slăbit și au avut pui de asemenea nervoși. În organismul lor s-au produs modificări premergătoare arteriosclerozei, deci bolilor cardiace și vasculare. S-au putut deosebi trei faze: prima cu schimbări variabile, numită fază de stress (tensiune); a doua în care organismul se adapta în oarecare măsură și ultima care apăsărează zgomotul se prelungea mult timp și în care se instalau fenomenele patologice.

Era deci clar că zgomotul tulburase funcțiile organelor interne prin intermediul centrilor vegetativi din creier, care le comandă. Cercetarea preparatelor din creierii șobolanilor sacrificați a arătat ușoare alterări ale celulelor

Poșta medicului

B. BELLA — Medias: Accidentul cu apa rece n-a avut nici o influență asupra actualelor dv. tulburări, care se datoresc, după părerea noastră, unei inhibiții de natură psihică. Vă recomandăm dușuri calde sub jet puternic, madiol, 4—5 comprimate zilnic sublingual, ser neurotonic (o serie de 15 injecții o fiolă zilnic). Dacă tratamentul de mai sus nu dă rezultate, puteți încerca cu următoarea soluție: Rp. Clorhidrat de iohimbina 0,10 g, alcoolat de melisă 10 g. D. S. 7—8 picături de 3 ori pe zi, pe gură.

NISTOREANU — Buftea: Citiți răspunsul dat tov. B. Bella — Medias.

CIORNEI MIHAIL — Cluj: Nu avem timpul necesar pentru a cerceta colecția revistei noastre, dar sintem convinși că ați primit răspuns într-unul din numerele trecute. Dacă totuși ne înșelăm, vă rugăm să reveniți, relatându-ne din nou cazul fiului dv. și vă vom răspunde cu prioritate.

OPTIMIST — București: Ne pare rău că trebuie să vă spunem că tot încercându-vă în prea multe (și false) complexe „freudiene” tineretea a trecut și ați ajuns la vîrsta... andropauzei (echivalentul menopauzei femeilor). După părerea noastră, fenomenele dv. se datoresc unui sindrom astenic pe fondul unor tulburări hormonale. Două tablete de meproamat zilnic (divizate în 4 jumătăți, dintre care două înainte de culcare), o fiolă de vitamina B₆ buvabilă, în fiecare dimineață, și eventual o serie de 10—15 fiole de testosteron (25 mg), o fiolă zilnic, asociat cu vitamina E, 3—4 tablete pe zi, vă vor reda optimismul.

M. P. — Comarnic, reg. Ploiești: Pentru uscarea părului prea gras, utilizați următoarea formulă: tinctura cantaridae, tinctura capsici, tinctura chinae, câte 15 g; acid salicilic, rezorcina, câte 3 g, camfor 1,5 g, ol. citri, ol. lavandae, câte X picături, alcool 60 la sută 300 g. Veți fricționa ușor pielea capului și părul cu o perie de dinți moale 5—6 seri, după care veți spăla capul cu un șampon. Acest ciclu se repetă de patru ori.

P. S. Titu — Turda: Vom publica materiale cu subiectul care vă interesează. Urmăriți revista.

DORU — București: În fisura anală în afară de tratamentul chirurgical se mai poate încerca: local — pomadă cu ihtiol sau colargol 10—15% asociată cu beladonă sau novocaină; pomadă cu vitamina A; pensulări cu nitrat de argint 1% și albastru de metilen 1%. Concomitent se va facilita actul defecatiei cu ulei de parafină 1—2 linguri seara la culcare. Radioterapia în doze de 150—250 r. asociată sau nu cu curenți de înaltă frecvență poate da un rezultat bun în cazul dv.

ADELA C. — București: 1) Pentru neajunsul de care suferiți este indicat mersul cu bicicleta. Ca tratament medical: injecții cu fosfobion, vitamina B₁, fortiss, și Hidrazida I.N. 5 tablete pe zi la 3—4 ore interval, asociată cu Electovit 3 pe zi — timp de 3 luni. 2) Nu „compresele cu spirt” nu vă ajută. Dimpotrivă! 3) Pentru sini, practicați automasaj.

DAMIAN MIHAIL — Brasov: Specifice împotriva bolii dv. sînt antibioticele din grupul micostatinului — preparat românesc stamicin —, care se prescrie în mixturi, de exemplu: Rp. Stamicin 10 tab. (5.000.000 u) + Glicerina 20 g + Oxid de zinc 15 g + Talc 15 g + Apă distilată 50 g, sau pomezi ca: Rp. Stamicin 4 tab. + Vaselină 5 g + Lanolină 5 g.

IRIMIE FLORIAN — Simeria: Intervenția chirurgicală pentru chistul de care suferiți este o operație simplă și o poate face orice specialist. Nu considerăm că este necesară o recomandare deosebită.

NAUM MIRCEA — Husi: 1) Tratamentul cu ultrasunete în miopie, nu a intrat încă în practica curentă, astfel încît soluția o constituie tot ochelarii. 2) Vă recomandăm o radioscopie pulmonară, după care reveniți.

MARIAN IONESCU — Horezu (Arges): 1) Leucoplazia este considerată ca o afecțiune cu un mare potențial de malignizare. Dacă formațiunea s-a îngrosat și a devenit dură se recomandă extirparea chirurgicală. 2) În cazul dv. fumatul, alcoolul și condimentele pot fi deosebit de nocive.

COTERBIC CORNEL — București: Vom publica exercițiile de culturism care vă interesează pe măsură ce vom avea la dispoziție materialul respectiv.

SANDU — Reghin: Pentru ce e bună cura de măceșe la un om sănătos? „Pentru orice eventualitate!” — cum se zice de obicei.

GICU — Iasi: Totul se poate remedia, este însă necesar să faceți un examen endocrinologic complet mai ales că vă aflați într-un centru universitar.

Și Ghenka face cură de fructe!

TEMĂ DE SEZON

Cura de fructe

Un fiziolog francez propunea să facem următoarea experiență, pentru a ne da seama de atitudinea spontană a omului față de fructe: să așezăm un copil de 3—4 ani în fața a două măsuțe. Pe una din ele să punem o friptură frumos prezentată (după care să-ți lase gura apă!), iar pe cealaltă un platou cu fructe. În majoritatea cazurilor copilul va întinde mîna spre fructe. Aceasta ar fi o dovadă că omul ca și maimuța și multe alte animale este o specie frugivoră, adică îi plac fructele.

Dar mai există și alte argumente: omul are abia patru dinți canini la un total de 32 de dinți, deci, conform unui calcul aritmetic, carnea ar trebui să constituie abia 1/8 din întreaga alimentație.

Oricum, fructele, mai ales în cadrul unei cure organizate pe care toamna o facilitează din plin, sînt un izvor de vitamine, de sănătate. Cura de fructe ajută „spălarea” rinichiului și a singelui, favorizează diureza, tranzitul intestinal (acțiune laxativă), avînd și o acțiune alcalinizantă și antitoxică.

Cu un regim de 300—700 grame de fructe zilnic, realizăm o adevărată dezintoxicare, reușind să eliminăm substanțele nocive din organism. Experimentele au arătat că o cură de fructe bine condusă poate face să scadă zahărul la unii diabetici.

Dintre fructele care pot fi utilizate în cură, foarte apreciați sînt strugurii.

Cura de struguri se face de preferință dimineața, pe nemîncate sau de două ori pe zi — dimineața și între masa de prînz și cea de seară. Se începe cu 300—400 grame de struguri pe zi, repartizați în una sau două porții. Zilnic se mărește cantitatea de struguri, astfel că după 7—8 zile cantitatea globală pentru o zi ajunge la 1500—2000 grame. Abuzurile în depășirea rației zilnice pot duce la deranjamente digestive și la oboseala rinichilor sau a ficatului.

Dacă se suportă bine, cura de struguri se poate face timp de 20—30 de zile. În timpul curei, nu este necesar un regim alimentar special; se va scădea doar proporțional cantitatea de lichide și dulciuri.

Celelalte fructe de sezon — merele, perele, piersicile ș.a.m.d. — vor fi

consumate în general în cantități mult mai mici astfel încît totalul „dozei” zilnice să nu depășească 700—800 grame.

Și acum, poftă bună!

Dr. R. Evghin

Fără cuvinte.

LEXICON MEDICAL

Stereotaxia

Termenul de stereotaxie este în ultimii ani din ce în ce mai des întilnit în legătură cu problemele chirurgiei neurovoase. Pentru a înțelege despre ce este vorba trebuie să știm că fiecare „punct” din structura creierului este „specializat” în îndeplinirea unei anumite funcții, pentru conducerea unui anumit organ. Tulburarea structurii unui centru de acest fel duce implicit la tulburări neurovoase pe „teritoriul” organului dependent.

S-a stabilit astfel că o serie de afecțiuni caracterizate clinic prin tremurături ale membrului superior sau inferior (ca sindroamele parkinsoniene) sau convulsii spastice ale trunchiului

corporal (spasme de torsiun torite unei funcționări defec-torilor centri cerebrali. Prin acești centri „defecți” se produce tremurătura ori spasmul sau caz se diminuează intensitatea lor.

Dar cum este posibilă distrugerea centrilor bolnavi fără a atinge regiunile învecinate sănătoase, a căror lezare poate prejudicia organismului?

Inițial s-a încercat distrugerea acestor centri prin operații pe creier, dar această metodă s-a dovedit laborioasă și dificilă. S-a imaginat de aceea o nouă tehnică, în care se acționează asupra „punctelor nevralgice” fără deschiderea craniului. Această tehnică nouă, stereotaxia, se bazează pe introducerea unor fire de sîrmă foarte subțiri în creier, în regiunile unde sînt localizate tulburările.

Prin procedee ingenioase, chirurgul poate pătrunde astfel exact în zona care trebuie scoasă din „circulație”. Pentru ca acul să ajungă exact în zona unde se află centrul nervos vizat pentru distrugere, a fost construit un aparat, care, folosind cele trei dimensiuni ale spațiului, orientează pe chirurg. Acesta este de altfel înarmat cu atase speciale pentru stereotaxie unde se fixează cu o mare precizie locul pe care trebuie să cadă acul, unghiurile de inclinație la diferite adîncimi ș.a.m.d.

Operația, care cere desigur multă îndeminare, este supravegheată și ghidată în tot decursul efectuării ei prin metode radiologice speciale.

Distrugerea regiunii bolnave se realizează fie cu ajutorul unor substanțe chimice (alcool, novocaină), fie prin metode fizice (refrigerație, ultrasunete). Pătrunderea în zona respectivă se face cu ajutorul acului introdus.

În afară de contribuția importantă adusă de stereotaxie în rezolvarea unor cazuri neurochirurgicale spinoase, această metodă a permis și o mai bună cunoaștere a funcțiilor cerebrale. Experimentele efectuate pe animale au lămurit multe „pete albe” din harta atît de complexă a creierului. Concluziile obținute prin studiul pe animale au putut fi aplicate prin generalizare și la om (ținîndu-se seama, desigur, de diferențele de esență dintre creierul de animal, chiar evoluat, cum ar fi maimuța, și creierul uman.

Dr. M. I. Speranski

SFATURI PRACTICE

DE cînd sînt mici și pînă la vîrsta adolescenței copiii se dezvoltă mai armonios dacă paturile pe care dorm au salteaua mai tare.

CATAPLASMELE cu smîntînă, brînză de vaci sau piine muțiată în apă, aplicate reci, în straturi de 1/2—2 cm grosime direct pe regiunile inflamate ale pielii, sînt foarte utile în stările incipiente cu tendință de formare a abceselor. Ele au proprietatea de a opri uneori procesul de colectare.

BĂILE de untdelemn cald întăresc unghiile. Durata băii 10—15 minute — timp de 30 de zile. Se mai recomandă badijonarea unghiilor cu iod alb de 2—3 ori pe săptămînă.

PENTRU activarea creșterii genelor se va folosi formula: acid galic 1 g + vaselină 10 g + ulei de ricin 4 g + esență de lavandă 2 picături.

9 globul

TURCIA

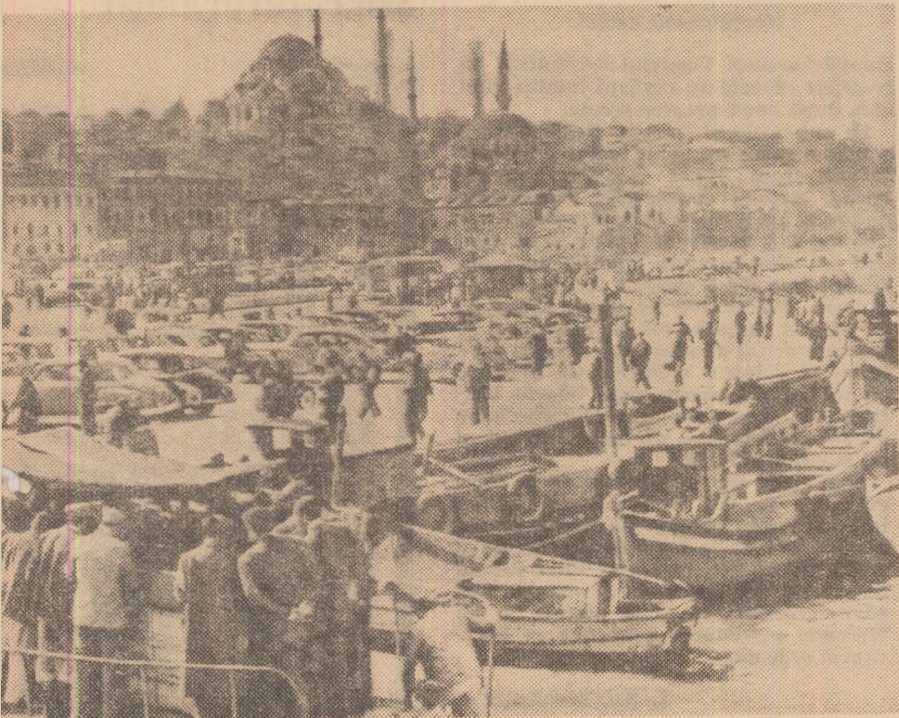
La hotarul dintre Europa și Asia

Numai trei mari orașe ale lumii sînt așezate pe șapte coline. Printre ele se numără și Istanbulul. Dar principalul centru economic și cultural al Turciei nu are o particularitate: se întinde pe două continente. Nemulțumindu-se cu locul de care dispunea pe un continent, a trecut și pe celălalt. Situat pe

periuului bizantin și mai apoi ai celui otoman s-au întrecut parcă în a-l împodobi cu splendide ansambluri arhitectonice, dintre care multe încintă și astăzi privirea prin perfecțiunea lor. Din epoca bizantină s-au păstrat rămășițele orașului Constantinopol (cum se numea pe atunci Istanbulul) și ale hipodromului, precum și importante edificii religioase, ca Sfinta Sofia, de pildă, adevărată capodoperă construită între anii 532—537. Numai cupola ei, sprijinită pe coloane, are 57 de metri. Cupolele aurite și minaretele în formă de săgeată ale monumentalelor moschei Baizidie, Suleimanie, Eni-Djami ș. a. precum și palatul Tek-Kapu-Sarai, dispus în terase către Bosfor și Cornul de Aur, cu celebrele grădini cu chioșcuri (construite după 1453, cînd Istanbulul a devenit capitală a imperiului otoman) conferă orașului un aspect original.

Pe una din cele șapte coline ale orașului vechi se cățără și o străduță îngustă și întortocheată numită Babiali, unde se află un splendid palat care aparține odinioară marelui vizir Derviș-pașa. După moartea lui, în 1654, clădirea a devenit reședință a sultanului iar în momentul de față, în frumosul edificiu locuiește guvernatorul orașului. Tot pe Babiali se află și reședințele tuturor ziarelor și revistelor mari din Istanbul, editurile, depozitele de cărți și tipografiile.

Istanbulul este un oraș interesant, foarte animat, în care nu te plictisești. Aproape la orice oră din zi și din noapte, pe străzile lui, în care domnește o forfotă continuă, îți se oferă fel de fel de specialități culinare sau celebra cafea turcească, cu un pahar de apă rece alături. Pe lângă că este port și

In rada portului.

armurile strimtorii Bosfor și ale Mării Marmara, Istanbulul este port de însemnătate internațională și punct de legătură între Europa centrală și de sud-est și Asia Mică. Din vremi străvechi, țările din vestul Europei au făcut comerț cu Iranul, India și China prin acest port.

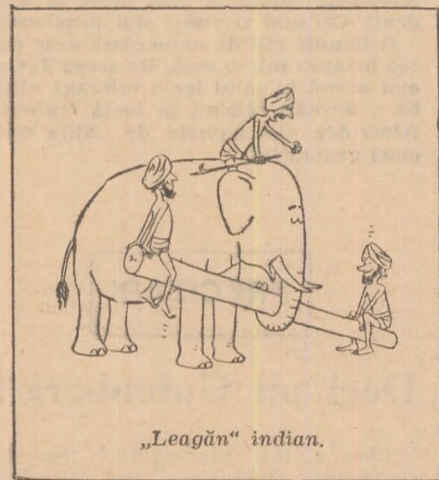
Cînd vii la Istanbul de la Ankara, simerești mai întii în partea asiatică a orașului cu cartierele Skutari (Üsküdar) și Haidar-Pașa. După ce străbați câteva străduțe înguste și întortocheate, îți se ivește în fața ochilor splendida panoramă a Bosforului cu ape de smarald. De partea cealaltă se află Europa. Legătura între cele două părți ale orașului se face cu un bac, care vine și pleacă din 20 în 20 de minute. În scurt timp, însă, la Istanbul va începe construcția unui pod suspendat peste Bosfor, lung de 1200 de metri, ceea ce va înlătura necesitatea transbordării.

Ca în aproape oricare oraș așezat pe țărmul mării, la Istanbul nu te rătăcești ușor. Marea este un neprețuit punct de reper care te ajută binevoitor să ești din incercătură. Numai că dacă nu cunoști chiar de loc orașul, cînd ajungi pe chei ești o clipă derutat, neștiind exact ce reprezintă talazurile albastre-verzui care îți se sparg la picioare: Bosforul sau Marea de Marmara?

Orașul, durat acum aproape 1640 de ani, are o istorie bogată și furtunoasă. De-a lungul veacurilor, cîrmuitorii im-

oraș comercial, prin care se exportă în diverse țări produse tradiționale turcești ca tutun, lînă, bumbac, fructe uscate, covoare, ulei de trandafir, pici etc., Istanbulul mai are și faima de centru turistic. Pe străzile lui se pot auzi vorbind, în afară de turcă, diverse alte limbi ca engleza, araba, franceza, rusa sau greaca. Anul trecut, bunăoară, orașul a fost vizitat de peste 300 000 de turiști străini, iar anul acesta numărul lor a crescut considerabil.

V. Poronin

„Leagăn” indian.

REPUBLICA MALGAȘĂ

7° și 9° la tropice

Înainte de a pleca în Madagascar nu știam prea multe lucruri despre această insulă. Eram însă convins că, aflîndu-se în vecinătatea Africii, trebuie să aibă o climă toridă. Escala la Djibouti, unde era o arșiță insuportabilă m-a întărit în această convingere, dar contactul cu realitatea m-a obligat să-mi schimb părerea preconceptută.

Cum aterizezi pe aeroportul din Tananarive luarea aminte îți este atrasă în primul rînd de un lanț muntos splendid și de pămîntul roșu, care conferă un colorit insolit întregului ținut. Pe de altă parte, casele, construite dintr-un material și el roșu, par niște excrescențe naturale ale solului. Drumul de la aeroport pînă în capitala insulei este de o rară frumusețe: de o parte și de alta a șoselei pămîntul roșcat este acoperit cu o vegetație de un verde întunecat; la orizont se profilează munți roșii, violeti sau albaștri și, ca o încoronare a acestei splendori, un apus de soare sculptor, nu ca asfințitul melancolic din regiunile nordice, ci ca un fericit foc de artificii.

După vara toridă din Moscova, unde în iulie mercurul din termometre s-a ridicat pînă la 28° și chiar 30°, temperatura din orașul tropical Tananarive ni se pare destul de scăzută: 18° pînă la 20° în cursul zilei, între 7° și 9° noaptea. Femeile din grupul nostru regretă chiar că nu și-au luat mantouri.

Deși este așezată la numai 400 de kilometri de coasta africană, insula are o floră și o faună deosebite de acelea ale Africii. În Madagascar nu există lei, tigri sau alte animale de pradă. Singurele patrupede mai interesante sînt lemuriile; exemplarele cele mai mici seamănă cu niște șobolani iar cele mai mari sînt ceva intermediar între maimuță și om. Mai ales ochii lor sînt impresionant de umani. La grădina zoologică din Tananarive avem prilejul să observăm modul de comportare ale unui mare grup de lemuriile. Unii dintre ei sînt blînzi, alții mai degrabă agresivi. Un mascul de pildă, își strecoară printre grății o labă cu gheare ascuțite și încearcă să prindă obiectivul camerei noastre de luat vederi. Din fericire, însă, laba lui, puțin cam scurtă, nu ajunge pînă la aparat.

Tananarive este un oraș foarte pitoresc. Clădiri moderne cu trei sau patru etaje se învecinează cu căsuțe care escaladează povirnișurile muntoase în terase. Norocul ne suride: miine are loc aici un mare tîrg, considerat o curiozitate a insulei. Vînzătorii vin din toate colțurile țării și învadează nu numai locul afectat bazarului, ci tot centrul orașului, lăsînd liberă doar o mică porțiune pentru vehicule și pietoni. Cei mai mulți sosesc din ajun petrecîndu-și noaptea sub cerul liber, deși este destul de rece. În razele strălucitoare ale soarelui matinal, umbrele multicolore par niște imense flori tropicale. Orașul este un furnicar de oameni. Și ce nu se vinde? Banane și ananas, portocale și fructe de mangotieri, articole de artizanat — pălării de pai, rogojini, saci, statuete, obiecte sculptate în lemn, scuturi și lănci (decorative, bineînțeles), măști fantastice, colecții de pietre prețioase, cochilii de scoici, țesături lucioase etc.

Insularii sînt oameni frumoși și se îmbracă pitoresc. Descendenții ai multor popoare și triburi stabilite în insulă în diferite epoci, ei sînt destul de amestecați. Mai întii au venit polinezienii, apoi africanii, după aceea arabii și în cele din urmă un număr mic de europeni. Platoul central este locuit de populația merina, care numără mai bine de un milion de locuitori. Este un tip polinezian, cu piele galben-brună, trăsături fine și ochi migdalați foarte frumoși. De-a lungul coastei predomină triburi negroidice, foarte diferite ca înfățișare și obiceiuri. Deși este populată de aproximativ douăzeci de naționalități, în insulă nu mai există bariere lingvistice: toți locuitorii vorbesc malgașă.

Îmbrăcămintea malgașilor seamănă cu cea a mexicanilor: pălării de paie cu boruri largi și pelerine lungi care-i apără de frig. La Tananarive, pelerinele sînt în genere de o singură culoare: albe, roșii, albastre. În sudul insulei, însă, la Tulear, bunăoară, ele

sînt multicolore. Alegerea culorilor, în care locuitorii de la tropice sînt neîntrecuți face combinația de tonuri vii agreabilă privirii.

Pe o colină din capitala insulei se află palatul regal. În momentul de față edificiul adăpostește un muzeu, dar odinioară, cam de pe la sfîrșitul secolului al XVIII-lea și pînă la cucerirea insulei de către francezi, el a fost reședință regală. În secolul al XVIII-lea, un războinic și diplomat întreprinzător a supus insula, atît prin forța armelor cît și prin cele douăsprezece căsătorii ale lui cu ficele șefilor principalelor triburi. El a întemeiat astfel dinastia Merina, dar succesorii lui n-au domnit nicî o sută de ani, cîci insula a trecut sub ocupație străină.

Deși are un sol fertil și un subsol bogat în zăcăminte de mineruri, Madagascarul nu dispune de o industrie dezvoltată. Principalele produse de export sînt, în ordinea importanței: cafeaua, zahărul, orezul, vanilia și tutunul brut. Se exportă, de asemenea, vite, grafit, pietre prețioase. Pe de altă parte, țara trebuie să importe mașini, mărfuri de larg consum etc.

După cum se știe, porturile au o importanță hotărîtoare în comerțul exterior al unei insule. În cursul călătoriei am vizitat Tamatave, principalul port de pe coasta răsăriteană, cu un trafic de 450 000 de tone anual. Tamatave este în același timp al doilea oraș ca mărime din insulă. El are o rafinărie de petrol, fabrici de tablă, de carton, de cutii de conserve și de alte sorturi de ambalaje. Orașul, care se întinde în lungul coastei oceanice, este înecat în verdeață. Străzile sînt străjuite de palmieri, iar pe o distanță de cîteva kilometri se desfășoară o frumoasă plajă cu nisip fin, încadrată și ea de arbori tropicali. Totuși nu se poate face baie decît în piscine sau în locurile din preajma coastei, îngrădite special cu grilaje, deoarece în ocean mișună rechini.

Vizităm și cîteva sate din împrejurimile portului. Localnicii, foarte amabili, ne arată locuințele lor, așezate pe piloni cu partea inferioară calcinată spre a se evita putrefacția. Pereții sînt construiți din lemn de palmier, în special din „arboarele călătorului”, un splendid copac cu frunze în formă de evantai. De unde i se trage numele? Se spune că dacă drumeții, chinuți de sete, practică o deschizătură în trunchiul copacului, pot extrage un pahar de suc răcoritor și străveziu.

Acoperișurile caselor sînt făcute din frunze de palmier; deși n-au ferestre, locuințele sînt bine aerisite. Vizităm, de asemenea, o clădire mult mai mare în raport cu celelalte: este o biserică. Pe un pedestal de ciment, o masă simplă, acoperită cu o învelitoare din dantele și dominată de un crucifix, servește drept altar. De-a lungul pereților se află bănci...

După părerea mea, în ultimii ani în Republica Malgașă, cele mai mari progrese s-au înregistrat în domeniul învățămîntului public. A crescut numărul de școli secundare și tehnice. Locuitorii din Tananarive sînt mîndri de Universitatea lor. Dar, se înțelege, mai sînt încă multe de făcut. Țara nu dispune încă de cadre didactice, deși se consacră fonduri importante formării lor.

Casa Radiodifuziunii din Tananarive este un splendid edificiu construit în 1963. În insulă există circa 350 000 de aparate de radiorecepție. Radio-ul este, de altminteri, principalul mijloc de difuzare a informațiilor, deoarece ziare nu apar decît în capitală și în tiraje mici. Chiar și în colibe sărăcăcioase, care au ca mobilier doar o masă rudimentară și cîteva rogojini, există aparate cu tranzistori.

Insula nu are încă teatre profesionale, așa încît spectacolele muzicale cele mai populare sînt difuzate prin radio, puțînd fi ascultate de toată țara. Piese radiodifuzate sînt montate în special de studenți și elevi din clasele superioare și trebuie să recunoștem că au un nivel artistic destul de ridicat. Deosebit de frumoase sînt cîntecele folclorice. De altfel, se transmite și muzică clasică și modernă...

Igor Kon

PORTRET

Între 100 și 3000
de kilograme

Seara, cînd scade arșița tropicală, pe mal își fac apariția primele exemplare din turmă. Celelalte continuă să trîndăvească în apă, de unde le răsar doar ochii și nările, și numai o dată cu întinericul se îndură să-și părăsească culcușul lichid. Noaptea îi găsește pe toți membrii „clanului” de hipopotami adunați pe tîrm.

Să încercăm să pătrundem, cu o anumită prudență (pentru a nu-i speria, dar și pentru a nu ne speria) în cercul închis al hipopotamilor. Căci membrii clanului nu acceptă de bună voie pe intruși, cu atît mai mult cînd e vorba de oameni.

Capul familiei nu se distinge prin sveltețea liniilor, dar în privința masivității e fără cusur. Cîntărește vreo 3 tone și măsoară în lungime pînă la 4,5 metri. Rubedeniile îi sînt doar cu puțin inferioare. Pielea unui hipopotam,

Nu zîmbiți. Poate că el are aceeași părere despre dumneavoastră...

cu o grosime de 2 centimetri, cîntărește 500 de kilograme. Cînd cascadează pe el se întîmplă adesea, hipopotamul oferă un spectacol impresionant. Maxilarul lui inferior e împodobit cu patru colți îndoiți, fiecare cu o lungime de peste 60 de centimetri și o greutate de cîte 2—3 kilograme. Animalul e ierbivor, dar acest amănunt să nu vă inducă în eroare. O întrevedere între patru ochi cu un hipopotam decurge normal numai în prezența unui obstacol de netrecut pentru pahiderm.

Dacă veți avea prilejul să vedeți doi hipopotami încăierîndu-se, împingîndu-se cu disperare în apă și însoțindu-și lupta de răgete cumplite, să nu vă speriați. Așa înțelege masculul să-și exprime sentimentele față de aleasa inimii. Sexului tare îi place în general să-și demonstreze forța și se pare că hipopotamii mai mult decît altora.

Micii hipopotami văd lumina zilei pe fundul mîlos al fluviilor africane. Prima grijă a mamei e să-și ridice puilul la suprafață, la aer. Ea își înșfacă odorul, care trage la cîntar pînă la 100 de kilograme, și-l depune pe mal. Mama se ocupă în exclusivitate de educația urmașului. Nici un alt mamifer nu vedește atîta grijă pentru noul născut. Micul pahiderm învață în primul rînd inotul; e un sport absolut necesar pentru un animal ce-și petrece în apă o bună parte din viață. Primele lecții decurg zgomotos. Cocosat pe spinarea mamei, puilul de hipopotam urlă de groază ori de cîte ori aceasta se afundă în apă. Apoi e învățat să plonjeze la cea mai mică primejdie.

Se întîmplă ca în tojul jocului tinerii să se încalere. Răgetele lor speriate atrag mamele. Fiecare ține să-și apere copilul și, pînă la urmă, se iau și ele la bătaie.

Viața tinerilor hipopotami nu e ușoară. În timpul somnului adulții o-

bișnuiesc să folosească drept pernă corpul vecinului. Cînd cei mari dorm, prăjindu-se la soare, tinerii umblă neliniștiți de colo-colo, căutîndu-și un locșor în afara razei de acțiune a adușilor somnoroși. Dar îi mai pîndește încă o primejdie. Hipopotamii, ierbivori fiind, trăiesc, indeobște, în bună înțelegere cu carnivorii crocodili, deoarece n-au nimic de împărțit. La rîndul lor crocodilii știu că pielea hipopotamilor e foarte groasă. Tinerii, însă, au o epidermă mai fragedă și sînt o pradă mai ușoară. „Paza bună trece primejdia rea” — își spun, probabil, mamele — hipopotam, atacînd cu înverșunare crocodilii care încearcă să se apropie de puil lor.

Regulile de comportare se întipăresc traicnic în imensul cap turtit al linerilor hipopotami. Inteligența lor nu e, ce-i drept, proporțională cu dimensiunile capului. Au, în schimb, o memorie fenomenală și o folosesc, în funcție de împrejurări, în modul cel mai neașteptat.

I. Dorohov

MICA ENCICLOPEDIA

126 de capitale

În Editura Politică din Moscova a apărut de curînd volumul „Capitalele lumii”. În cele 300 de pagini ale sale el cuprinde informații din diverse domenii asupra capitalelor celor 126 de state suverane, existente pe glob în momentul în care lucrarea intra sub tipar.

Printre datele menționate în volum, unele privesc vîrsta orașelor respective. Astfel Damascul este considerat drept cea mai veche dintre capitalele actuale — primele referiri istorice care-l privesc datează din secolul XVI î.e.n. Capitala Siriei are, fără îndoială, rivale care-i contestă titlul de „decană”, dar cel puțin pînă acum nimeni nu a putut aduce dovezi convingătoare asupra anului în care susțin că au fost întemeiate. În schimb, locul aflat la cealaltă extremitate a scării nu este pus în discuție: prislea capitalelor e Brasília, care nu numără decît șase ani de viață.

Cea mai înaltă capitală — în sensul propriu al cuvîntului — e La Paz (Bolivia), situată la 3.400 de metri deasupra nivelului mării. Vaduz, capitala micului principat Lichtenstein, deține alt record: în fabrica sa „Neoliza”, fiecare din cei 60 de muncitori produce anual un milion de tone de dinți de portelan. Bineînțeles, această uriașă cantitate de danturi false este destinată exportului.

Regatul Lybiei se bucură de privilegiul de a dispune de două capitale — Benghazi și Tripoli —, care-și asumă alternativ sarcina de onoare, pe o durată de cîte doi ani.

Cea mai mare universitate, din punct de vedere al studenților înscriși, o are Parisul. Îi urmează în ordine Roma, Madrid, Moscova și Cairo. Biblioteca Congresului din Washington posedă 36 milioane de cărți, periodice și documente, iar Biblioteca „Lenin” din Moscova 23.300.000.

În ceea ce privește muzeele și expozițiile permanente, clasificarea este următoarea: Paris (61), Moscova (53), Amsterdam (35). Parisul este în frunte și din punct de vedere al sălilor de teatru și concert (60), pe locul doi venind Londra (40). Dar cele mai numeroase teatre cu trupe permanente sînt la Moscova: 25.

— Cînd spun: „Eu sînt frumoasă”, la ce timp e?
— La timpul trecut!

DUPĂ UN SOMN
DE 19 SECOLE

Atenție, fragil!

Celebritatea post-mortem a orașului Pompei, acoperit de lavă în anul 79 e.n., l-a lăsat în umbră pe tovarășul lui de suferință, Herculanium, rămas necercetat, în bună parte, pînă în zilele noastre. Așa se face că printre ruinele vechii localități arheologii găsesc astăzi un număr impresionant de mărturii ale trecutului.

Lada, descoperită recent în casa unui patrician din apropierea forum-ului, purta o inscripție corespunzătoare actualului „Atenție, fragil!” Ea conținea un elegant serviciu de masă din sticlă fină. Vesela, împachetată cu grijă în paie, n-a apucat însă să bucure privirile

Herculanium astăzi.

cumpărătorilor. Vezuviul a răbufnit și fragilele obiecte au revăzut lumina zilei abia după nouăsprezece secole.

Pe sub viile și livezile Resinei, care a luat naștere pe locul fostului Herculanium, și-au făcut apariția imense terme, perfect conservate. Conductele de bronz ale băilor sînt în stare de funcționare, iar scivele de lemn s-au păstrat așa cum fuseseră rînduite în urmă cu aproape două milenii. Bazinele, încăperile pentru băi de abur, camerele de odihnă, împodobite cu mozaicuri și fresce, terenul de sport încadrat de portici și coloane amintesc de ceea ce au fost, după spusele unui istoric, vestitele terțe romane: o combinație între o baie propriu zisă, un loc de odihnă și un lăcaș de cultură.

Săpăturile din ultimii ani de la Herculanium au dat la iveală un tablou impresionant: pîinea din cuptoare s-a păstrat intactă, la fel și sacii cu grîne și ouăle din crăițe. Într-un atelier pentru repararea obiectelor de bronz au fost găsite candelabre și o statuie a lui Hercule, considerat părintele și ocrotitorul orașului.

I. Kagramanov

DE LA MIC LA MARE

Ulița
celor cinci generații

Familia Tetroev din sovhozul „Koktiube”, regiunea Alma-Ata, e alcătuită din 56 de membri reprezentînd cinci generații. Soții Șaukan și Pambu, care împreună totalizează 170 de ani, au 9 fii și o fiică, 13 nepoți, 27 strănepoți și 4 străstrănepoți. Aproape jumătate din numeroșii Tetroevi sînt elevi și studenți. Cei mai vîrstnici sînt pensionari.

O familie atît de numeroasă n-ar putea încăpea într-o casă. De aceea Tetroevii ocupă în satul lor o întregă uliță. Ea a devenit celebră în toată regiunea Alma-Ata sub numele de „ulița celor cinci generații”.

PRECIZĂRI

Deci nu Gutenberg?

Cine a fost inventatorul tiparului, germanul Gutenberg sau olandezul

Coster? Se pare că discuția pe această temă se apropie de sfîrșit. La o expoziție din orașul francez Lille au fost prezentate trei exemplare din lucrarea „Speculum humanae salvationis” (Oglinda salvării omenești), tipărite, indiscutabil, de Coster. Specialiștii afirmă că ele au văzut lumina tiparului încă în 1430. Or, se știe că Gutenberg și-a construit mașina în 1445. Se presupune că tipograful german a învățat meseria de la un discipol al lui Coster.

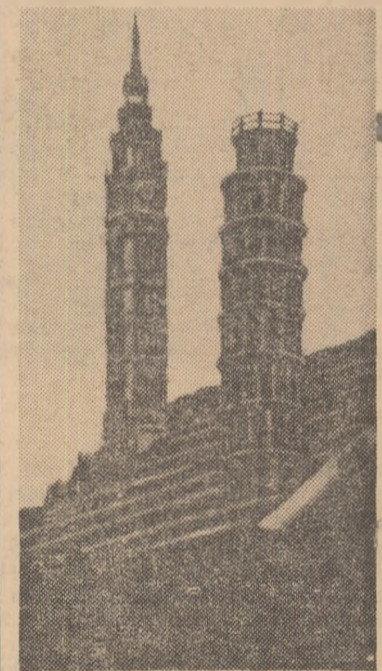
I. Gorvenian

STRICT AUTENTIC

Microinformații

● Cele mai multe eclipse au avut loc în anul 1935: cinci de Soare și două de Lună. Recordul va fi repetat în 1982, cînd se vor produce patru eclipse de Soare și trei de Lună.

● Fotografia nu e trucată. Clădirea e o casă de locuit și aparține unui zidar din apropierea Parisului. Admirator

al turnului din Pisa și al catedralei londoneze Westminster, zidarul și-a împodobit locuința cu cele două turnuri celebre.

● În satul Minnesota (S.U.A.) a intrat în vigoare o nouă lege, care interzice persoanelor sub 56 de ani să se sărute pe scaunele din față ale autobuzelor în mers.

● Potrivit datelor de acum cîțiva ani numărul legilor în vigoare în diferite state din S.U.A. e de 1156 644.

● Dacă comparăm fîntînile arteziene după înălțimea jetului de apă, recordul revine fîntinei din Geneva. Pe vreme liniștită jetul de apă (aruncat de o pompă de 1360 de cai putere) ajunge pînă la 130 de metri înălțime cu o viteză inițială de 125 de metri pe secundă.

(Din „Nauka i jizni”)

AVEȚI SIMȚ DE OBSERVAȚIE?

Dacă da, studiați fotografiile care însoțesc cele trei „enigme polițiste” și rezolvați-le singuri.
Dacă nu, desemnați-vă să citiți răspunsurile.

Plimbarea de la amiază

Într-un magazin specializat în vânzarea aparatelor fotografice, erau adunați foarte mulți clienți serviți de un singur vânzător. În momentul în care acesta s-a întors cu spatele, unul dintre cumătrări a sustras dintr-o vitrină deschisă un aparat de fotografiat foarte scump. Discreția a fost observată abia spre seară. Inspectorul Warnik, făcând cercetări în tot orașul,

s-a oprit asupra unui individ pe care-l bănuia că a săvârșit furtul.
Interogatoriul a avut loc în cabinetul inspectorului. Invinuitul și-a negat categoric vina și a prezentat un alibi:
— Furtul, după cum spuneți dumneavoastră, a avut loc la amiază. Din întâmplare chiar a-tunci venise la mine logodnica mea din orașul N., ceea ce puteți controla ușor telefonând

la ea la întreprindere. Ne-am plimbat în parc și am făcut câteva fotografii. Iată una din ele. Absolut întâmplător a fost făcută lângă o casă publică. După cum știți, între locul infracțiunii și parcul respectiv e o distanță destul de mare. Studiind această fotografie puteți să vă dați ușor seama că eu nu aveam timpul material pentru a săvârși furtul.

—Cu toate acestea sint nevoit să te aresiez, sub acuzația că ai furat aparatul de fotografiat.

Care a fost motivul acestei hotărâri a inspectorului Warnik?

Rezolvare

Furtul, după cum se vede din fotografia publicată, a avut loc la amiază. Din întâmplare chiar a-tunci venise la mine logodnica mea din orașul N., ceea ce puteți controla ușor telefonând

Ușa cu lăntișor

—Fericirea, domnule inspector, este ceva foarte fragil. Într-o clipă ea poate să se refacă în tândări, ca sticla. Cu câteva săptămîni în urmă, am știțigat la loterie un aparat de filmat și un proiector. Oaptea trecută, în timp

ce dormeam, mi-au fost furate. De altfel, ne teamam noi de așa ceva și l-am rugat pe vecinul nostru, Grünwald, să ne monteze la ușă un lăntișor de siguranță. Grünwald este timplar. El ne-a montat cel mai perfecționat model de lăntișor. Din

păcate nici acesta n-a fost suficient.

—Ceilalți vecini știu despre ciștigul dumneavoastră?

—Desigur. Soții Kirch, de exemplu, care locuiesc deasupra noastră. Ca și noi, sint cine-amatori pasionați.

—V-ați asigurat aparatul?

—Imediat cum l-am ciștigat.

—Atunci totul este clar. Sint dator să acționez conform legii...

Pe cine a acuzat de furt inspectorul Warnik?

Rezolvare

Plăcuta pentru intrarea în apartament este fixată în poziție orizontală. În consecință, a-tunci nu s-a putut deschide ușă și intrarea în apartament a fost posibilă numai prin

Ceasurile și ora exactă

După terminarea anetei, inspectorul Warnik își răsfoi din nou semnările și spune:
—Acum să rezumăm t ce s-a întâmplat aici. Imneavoastă afirmați, în jurul orei 22, în elier s-a stins lumina neașteptate. Bănuind că s-au ars sigurnele, ați ieșit din cameră și ați deschis ușa la intrare, ca să ve-

deți mai bine tabloul electric. În acel moment, v-au atacat niște necunoscuți și v-au țîrit înapoi în atelier. În timp ce unul din ei vă păzea, ceilalți, la lumina unei lanterne, au deschis safeul. După aceea, închizînd ușa cu cheia pe dinafară, au dispărut. Dv. v-ați îndreptat imediat spre telefonul care se afla în camera

vecină și m-ați chemat. Era ora 24. După 20 de minute am sosit, am schimbat siguranțele și, după 5 minute, am deschis ușa și am fost lângă dv. Așa se prezintă situația din punct de vedere al cronologiei, din momentul atacului pînă în clipa de față.

—Absolut exact, domnule inspector.

—Atunci îmi permit să nu vă cred.

Din ce cauză inspectorul Warnik nu l-a crezut pe păgubaș?

Rezolvare

Tacul a fost născocit, a-tunci nu s-a putut deschide ușă și intrarea în apartament a fost posibilă numai prin

(După „Nauka i jizni“)

Casa de cultură a raionului V. I. Lenin
Calea Rahovei nr. 151
tel. 23 03 01

Primește înscrieri pentru completarea locurilor la următoarele cercuri și cursuri:

- cercul literar
- cercul de artă plastică
- cercul foto
- curs de pian
- curs de vioară
- curs de acordeon
- curs de mandolină — chitară

Se pot înscrie toți amatorii de artă, indiferent de vîrstă și profesie care doresc să-și perfecționeze aptitudinile sub îndrumarea competentă a personalului artistic al Casei de cultură.

Informații și înscrieri zilnic între orele 10—13 și 17—22 la secretariatul Casei de cultură.

CITITORI I

Doriți să primiți la domiciliu cărțile care vă interesează?
Adresați-vă librăriei centrale
„CARTEA PRIN POȘTA”

Str. Sergent Nuțu Ion nr. 8—12, raionul V. I. Lenin,
București, care vi le expediază la adresa indicată.

Secția „DISCUL PRIN POȘTA” din cadrul librăriei vă poate expedia cu promptitudine și discurile solicitate.

Casa de cultură a raionului V. I. Lenin
Calea Rahovei nr. 151
tel. 23 03 01

ANUNȚĂ

CONCURS

pentru completarea locurilor vacante la următoarele formații artistice:

- teatru
- teatru de păpuși
- brigada artistică
- cor
- canto clasic
- dansuri populare
- dansuri moderne
- orchestră de muzică ușoară (instrumentiști și soliști vocali)

Concursul va avea loc la sediul Casei de cultură în zilele de:

duminică 2 octombrie, ora 10 dimineața

duminică 9 octombrie, ora 10 dimineața

duminică 16 octombrie, ora 10 dimineața

Se pot înscrie la concurs artiști amatori din întreprinderi și instituții, indiferent de vîrstă și profesie, care doresc să-și desăvîrșească pregătirea artistică sub îndrumarea competentă a personalului artistic al Casei de cultură.

Informații și înscrieri, zilnic la sediul Comitetului raional de cultură și artă din Bd. Gh. Gheorghiu-Dej nr. 9 etaj 11, camera 36—38, tel. 14.43.08 și la secretariatul Casei de cultură, între orele 10—13 și 17—22.

Coafura care ne prinde

Este un adevăr banal că o coafură nu înfrumusețează chipul unei femei decât dacă o prinde. Cu alte cuvinte, dacă se armonizează cu ovalul și trăsăturile feței, cu întreaga-i siluetă. Nu neglijați acest aspect! E foarte important ca o pieptănătură să nu ne facă numai un cap mai mult sau mai puțin dragut, ci să se armonizeze și cu linia noastră generală — sau în orice caz să nu o strice.

Există printre femei două tendințe, care trebuie combătute întrucât efectele lor nu sînt favorabile. Prima, detectabilă în special la fetele tinere, este pre-

Așa da!

luarea neselectivă, negîndită a noutăților modei. Nu, tinere prietene, nu procedați așa. E drept că farmecul și prospețimea virstei voastre îndulcesc mult rezultatul unei astfel de supunerii necritice la capriciile modei, însă uneori nici chiar aceste calități nu pot face nimic. Dar în afară de efectul imediat, mai e un aspect important pe care vrem să-l relevăm cu acest prilej. Femeia trebuie să se cunoască bine pe ea însăși și nu strică — dimpotrivă! — să o facă de la o virstă cît mai tînăra. E adorabilă, să zicem, pieptănătura cu cărare la mijloc și pletele căzînd liber pe umeri, e modernă, tinerească, romantică, dar dacă aveți un nas proeminent, nu veți face decît să-l puneti și mai mult în evidență adoptînd această coafură.

A doua tendință, existentă mai ales la femeile mature, este conservatorismul. S-au obișnuit să se pieptene într-un anumit fel și nu se hotărăsc să-l schimbe. Dacă mai dau și peste un coafor indifereent, lipsit de fantezie — și din păcate sînt și dintre aceia care se limitează să-și practice meseria fără a-și îndruma clientele, uneori bine intenționate, dar nepricepute sau temătoare de schimbări, ca în cazul nostru. (de cîte ori n-ați auzit întrebarea stereotipă: „Cum vă aranjez?”) — atunci sînt sortite să poarte o viață întreagă aceiași pieptănătură.

De un mare ajutor ne-ar fi perucile. Dacă saloanele de coafură ar avea cîteva modele de peruci, ne-ar fi mai ușor să ne dăm seama ce culoare de păr și ce pieptănătură ne avantajează și

n-am mai fi silite să cumpărăm gîsca în sac.

Oricum, însă, fiecare femeie trebuie să știe ce tip de față posedă, din cele cîteva fundamentale, care există.

Cea mai avantajată — ideală — este fața ovală. Nu întîmplător frumusețea clasică presupune un chip oval. Fericității lui posesoare — mai ales dacă are și urechi mici — poate să se pieptene cum vrea: orice coafură o prinde.

Dacă aveți o față îngustă și lungă, cu frunte înaltă, trebuie să o „rotunjiți” și să o „scurtați” cu ajutorul părului. Deci, veți acoperi fruntea și veți umfla părul în părți.

La o față scurtă și lată cu frunte îngustă, veți purta coafuri înalte, cu părul lăsat în părți, ca să creeze iluzia de lungime. Iar la o față rotundă, veți lăsa fruntea și urechile libere și vă veți face o coafură înaltă care să o îngusteze.

Dacă aveți fața pătrată, faceți-vă o coafură amplă în părți și mai ales jos, ca să mascheze forma bărbiei.

În sfîrșit, la o față triunghiulară veți purta părul mai lung, ca să o încadreze.

Cunoașterea acestor principii e obligatorie pentru toate femeile. Ele ne ajută să mascăm anumite defecte, care chiar dacă nu sînt catastrofale, rămîn, oricum, defecte.

Natalia Dranovskaia

LA VOLAN

Șoseaua nu e pistă de întreceri!

Ca orice activitate, conducerea automobilului cere un mare efort nervos și fizic, obosește. Evident, nu pe toți la fel. Principiul reacției individuale a organismului funcționează și aici. Pentru unii, de exemplu, o distanță de 200-300 de kilometri nu înseamnă nimic, alții se simt epuizați la capătul unui astfel de drum. Cum se poate lupta contra oboselei premature?

Foarte multe depind de poziția corectă a conducătorului auto. La drumurile lungi, în excursiile pe distanțe mari, poziția incorectă la volan poate costa scump. Oboseala înseamnă slăbirea atenției, a reflexelor. Iar la ce duce asta — se știe!

Deci, cum e bine să stăm la volan? În primul rînd drept. În această poziție coloana vertebrală face ușor față greutății corpului, fără a cere eforturi musculare suplimentare. Pentru asta ea trebuie să se sprijine cu nădejde de spătarul scaunului. Dacă construcția automobilului nu vă permite să reglementați după trebuință gradul de înclinație a spătarului scaunului, atunci trebuie să vă confecționați o pernuță suplimentară sau un supraspătar cu plasă, ușor concav, pentru o cît mai naturală poziție a coloanei vertebrale.

În al doilea rînd scaunul trebuie să aibă o distanță față de pedale și volan care să permită conducătorului să le folosească ușor, fără a se întinde spre ele. Dacă scaunul e prea departe, conducătorul e silit să se aplece înainte și nu mai are de ce se sprijini, astfel că practic toți mușchii miinilor, picioarelor și spatelui sînt în permanență încordați. Dimpotrivă, dacă scaunul e prea în față, conducătorul trebuie să se gheboșeze, mișcarea miinilor lui e stingherită la viraje, acționarea pedalelor de asemenea.

Nu uitați: constructorii își fac calculele avîndu-l în vedere pe omul de statură mijlocie, astfel că ajustarea individuală a scaunului e absolut necesară. Nu faceți în această privință economie de timp și efortul vă va fi răsplatit.

Oboseala prematură survine și atunci cînd conducătorul se lasă tentat de o viteză nejustificată. Străzile și șoselele nu trebuie confundate cu o pistă de întreceri automobilistice. Viteza mare, menținută o lungă perioadă de timp, cere o enormă încordare nervoasă. Căci cu cît mașina merge mai repede, cu atît conducătorul are mai puțină vreme pentru a-și îndrepta propriile greșeli sau greșelile altora.

Nu trebuie pierdut simțul măsurii. La drumurile lungi, după trei-patru ore de mers se recomandă o odihnă de 30-40 de minute, iar după zece-douăsprezece ore e necesar un repaus de șapte-opt ore și un somn ca lumea. Oboseala devine deosebit de periculoasă cînd se întunecă, de asemenea pe drumurile monotone. În aceste condiții se întîmplă deseori ca conducătorul să adormă la volan.

În încheiere, subliniem că o viteză rațională vă asigură nu numai o securitate mai mare, ci vă economisește și forțele. Cu cît veți manevra mai rar schimbătorul de viteză și pedalele, cu atît mai bine. Dar pentru asta trebuie să învățați, să vă obișnuiți să vă armonizați viteza cu a celorlalte vehicule, care circulă alături, să apreciați just schimbările care survin pe traseu. De exemplu, dacă urcați o pantă, alegeți de la început viteza necesară pentru urcuș, evitînd prea deasă manipulare a manetelor și pedalelor. Această știință este deosebit de necesară șoferilor de camioane și autobuze, care pierd desul de repede viteza în care sînt anajate.

Sperăm că aceste cîteva sfaturi simple vă vor fi de folos la drum.

I. Sokolovski

GIMNASTICĂ

Natalia Kucinskaia, gimnasta în vîrstă de 17 ani, a cucerit la campionatele mondiale de la Dortmund trei medalii de aur printre care una la paralele inegale.

Pentru mamele tinere

Îată-l și pe primul dumneavoastră născut! Sînteți mindră și ocupată pînă peste cap cu el și cu obligațiile maternității. Dar miine, poimîine, instinctul de femeie vă va conduce totuși în fața oglinzii. Iar aceasta vă va arăta, cu toată imparțialitatea, că nașterea n-a trecut fără urmări pentru siluetă...

Să știți, însă, că nu e un motiv de amărăciune. Într-o săptămînă, două vă puteți redobîndi suplețea, vă puteți reface linia. Pentru asta nu e nevoie decît de o jumătate de oră zilnic.

Îată cîteva exerciții bune, recomandate de prof. Olga Ivanova pentru mamele tinere:

1. Poziția culcat pe spate. Îndoiiți picioarele și depărtați-le; apoi, încordînd toți mușchii, apropiați genunchii.

2. Tot culcat pe spate, ridicați alternativ picioarele bine întinse și descrieți în aer cîteva mișcări circulare cu laba, întii spre dreapta, apoi spre stînga.

3. În aceeași poziție, cu miinile întinse de-a lungul corpului, îndoiiți pe rînd piciorul drept, apoi pe cel stîng.

4. Acest exercițiu îl puteți face numai după ce nu mai alăptați. El ajută la întărirea mușchilor spatelui și gîtului. Culcați-vă pe burtă, cu miinile întinse de-a lungul corpului și cu o mișcare bruscă dați capul pe spate.

5. Culcați-vă pe spate, cu miinile prinse la ceafă. Îndoiiți amîndouă picioarele și, fără a mișca partea superioară a trunchiului, balansați-le la

dreapta și la stînga, atingînd podeaua cu șoldurile.

6. Așezați-vă pe podea, cu miinile la ceafă, cu picioarele fixate sub o mobilă și fără a îndoi genunchii, lăsați-vă încet pe spate. Apoi, tot fără a îndoi genunchii, reveniți în poziția inițială.

7. Exercițiul al șaptelea este „invers”: culcați-vă pe spate, cu brațele de-a lungul corpului și ridicați picioarele, perfect întinse și lipite, în unghi drept, apoi lăsați-le încet în jos.

8. Ultimul exercițiu întărește mușchii brațelor și ai gîtului. Cu degetele resfirate lipiți palmele și apăsați-le cît puteți de tare una într-alta, ridicînd încet coatele pînă la înălțimea umerilor. Repetați de cinci-șase ori.

SECRETE PROFESIONALE

Ce ceai preferați?

Ați venit acasă cu un pachet de ceai de calitate I-a și vă grăbiți să preparați băutura aromată, fără de care foarte mulți oameni nici n-ar putea concepe viața. S-a calculat că pe planeta noastră se beau zilnic opt milioane de cești de ceai. Dar știți cui datorați plăcerea de a sorbi în tihnă paharul zilnic de lichid aromat? Degustătorilor.

Orice profesie își are magii și vrăjitorii ei. Din rîndurile acestor aleși face parte, fără îndoială, și Stepan Galahov, cunoscut degustător de ceai sovietic, un stagiu îndelungat în meserie.

Care sînt secretele artei lui Galahov? Laboratorul lui e plin de cești. Mai întii specialistul cîntărește cu o precizie farmaceutică, porții de ceai, apoi toarnă peste ele apă clocotită. În astfel de clipe el e concentrat la maximum. Altfel nici n-ar putea să aleagă, din mulțimea de arome, exact pe cea pe care o caută. După aceea, ca un adevărat alchimist, face cîteva combinații, obținînd cel mai bun amestec pentru noul sortiment.

În cazul degustătorilor, adevărul dictonului „de gustibus non disputandum” este absolut. Cuvîntul lor e lege. Nici un aparat nu poate fi de vreun ajutor în stabilirea aromei. Ceaiul este un produs foarte higroscopic. Dacă, de exemplu, a pătruns în el miros de colonie sau de benzină (se mai întîmplă uneori) aparatele sînt neputincioase, dar degustătorului nu-i scapă nimic.

„Noi degustătorii, ținem o dietă severă, nu ne permitem nici o picătură de alcool, mîncăruri condimentate, ceapă, usturoi” — scrie Stepan Galahov într-o carte despre secretele meseriei sale. „Tot timpul trebuie să fim în gardă. Cînd mă bărbieresc, mă păzesc de zelumul frizerului, de frecția lui „inviorătoare” cu apă de colonie. Cînd ne spălăm pe miini, nu folosim săpun de toaletă. Ferestrele laboratorului unde degustăm ceaiul trebuie să dea neapărat spre nord. Acolo lumina este mai egală și ne vine mai ușor să stabilim culoarea infuziei.

Degustătorii nu au voie să fie nervoși. Dacă se enervează de dimineață, mai bine să nu se apuce de treabă, tot nu iese nimic.”

Dacă l-ați întreba pe Stepan Galahov ce ceai vă recomandă, v-ar răspunde cum le răspunde de altfel tuturor celor care-l solicită: ceaiul de calitate superioară. Pentru că, explică el, acesta are mai mult tanin, uleiuri eterice și cofeină. Ele se găsesc în cantitate mai mare în ceaiul verde decît în cel negru, primul avînd și o acțiune tonifiantă mai puternică.

Simbătă seara...